

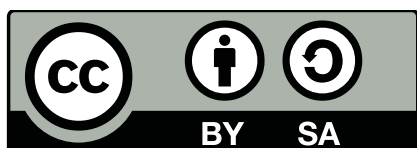
PRAKTICKÉ ZÁSADY POUŽÍVÁNÍ OSOBNÍCH OCHRANNÝCH PRACOVNÍCH PROSTŘEDKŮ

Tento výsledek byl finančně podpořen z institucionální podpory na dlouhodobý koncepční rozvoj výzkumné organizace na léta 2018–2022 a je součástí výzkumného úkolu **07-2020-VÚBP Hodnocení a řízení pracovních rizik na zdravotnických pracovištích v kontextu protiepidemiologických opatření**, řešeného Výzkumným ústavem bezpečnosti práce, v. v. i., ve spolupráci s HARTMANN – RICO a.s., v letech 2020–2021.

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons [Uveďte původ – zachovejte licenci] 4.0 Mezinárodní veřejná licence.

Editoři: Mgr. et Mgr. Bc. Filip Dostál, MPA; JUDr. Lenka Scheu, PhD.;
Mgr. Jan Cívín; Ing. Petr Havlíček

První vydání

ISBN: 978-80-87676-49-3

© Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i., 2021

Obrázky a fotografie: HARTMANN – RICO a.s., AdobeStock,
Depositphotos, Pixabay

Obsah

1 ÚVOD	5
2 ZÁKLADNÍ ZÁSADY NAKLÁDÁNÍ S OOPP	6
2.1 Kdo poskytuje OOPP	6
2.2 Co musí OOPP splňovat	8
2.3 Kdy se musí OOPP používat	8
2.4 Důsledky nepoužívání OOPP	11
2.5 Kde hledat pomoc při absenci OOPP	12
2.6 Školení v oblasti OOPP	13
3 TYPOLOGIE OOPP	14
3.1 Rukavice ve zdravotnictví	15
3.2 Ochranné oděvy ve zdravotnictví	16
3.3 Ochranná obuv ve zdravotnictví	16
4 POSKYTOVÁNÍ OOPP VE ZDRAVOTNICTVÍ	17
4.1 Provádění analýzy rizik.....	17
4.1.1 Specifikace úkolu	18
4.1.2 Identifikace nebezpečí	18
4.1.3 Odhad a vyhodnocení (evaluace) rizik.....	21
4.1.4 Snížení (eliminace) rizika – výběr a přijetí vhodných opatření)	22
4.1.5 Kontrola	24
4.2 Způsob poskytování OOPP ve zdravotnictví	26
4.3 Frekvence výměn OOPP	26
5 ZPŮSOB UŽÍVÁNÍ OOPP	28
5.1 Kdy, proč a jaké OOPP používat	28
5.2 Oblékání a svlékání OOPP	30
5.2.1 Oblékání operačních plášťů	31
5.2.2 Nasazování a sundávání rukavic	32
5.2.3. Nasazování a sundávání ústenek	33
5.3 Likvidace OOPP	33
5.4 OOPP při výskytu rezistentních kmenů a při epidemiích	34
6 CHYBY PŘI POUŽÍVÁNÍ OOPP	35
6.1 Řízení rizik.....	35
6.2 Koronavirová pandemie	40

7 VZDĚLÁVÁNÍ A ŠKOLENÍ V OBLASTI OOPP.....	43
7.1 Obecný náhled na školení	43
7.2 Závěry výzkumné studie.....	43
7.2.1 Četnost proškolení na pracovišti	45
7.2.2 Výběr OOPP	46
8 POSOUZENÍ MODELOVÝCH SITUACÍ.....	48
8.1 Modelová situace č. 1	48
8.2 Řešení modelové situace č. 1	48
8.3 Modelová situace č. 2.....	49
8.4 Řešení modelová situace č. 2	49
8.5 Modelová situace č. 3.....	50
8.6 Řešení modelové situace č. 3	50
9 RELEVANTNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	51
9.1 Zákonná právní úprava	51
9.2 Prováděcí právní předpisy.....	51
9.3 Další předpisy	52
9.4 Evropská legislativa	53
10 LITERATURA.....	54
11 JUDIKATURA.....	62
11.1 Rozsudek NS ze dne 25. 6. 2015	62
11.2 Rozsudek NSS ze dne 2. 6. 2010	62
11.3 Rozsudek NS ze dne 13. 6. 2002	62
11.4 Rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2006	62
12 UŽITEČNÉ ODKAZY	64
13 PŘÍLOHA – Výsledky výzkumu používání OOPP	66

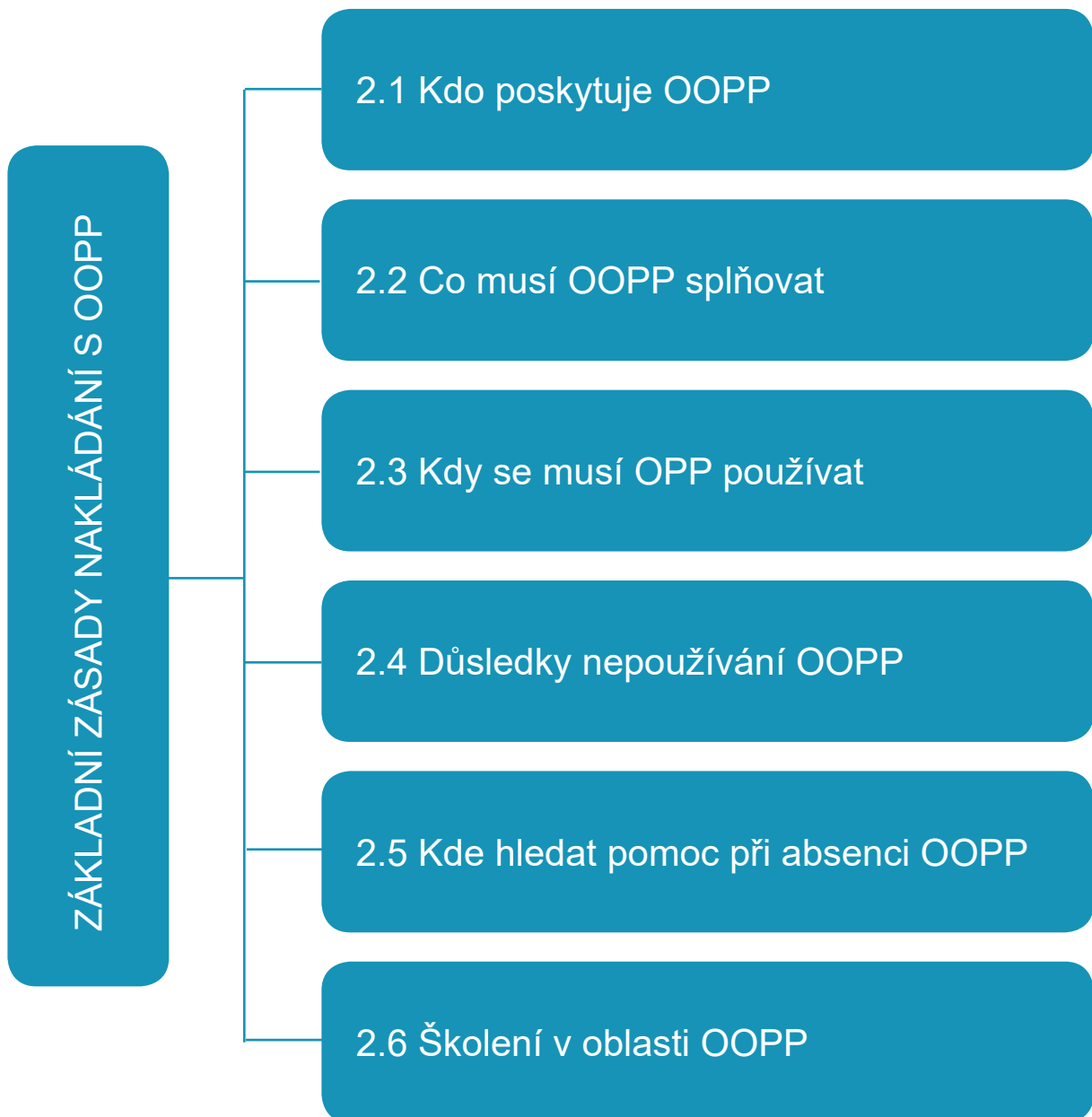
1 ÚVOD

Informační brožura se zaměřuje na poskytnutí **obecných informací o osobních ochranných pracovních prostředcích** (dále jen OOPP) se zaměřením na základní zásady nakládání s OOPP včetně jejich typologie. **Poskytuje informace a návodnou instruktáž zejména zaměstnancům a zaměstnavatelům ve zdravotnictví**, neboť právě tento segment byl v nedávné minulosti masivně atakován požadavky na zajištění OOPP pro řešení rozsáhlé celosvětové pandemie nemoci covid-19.

Pro správnou implementaci systému OOPP je nezbytné primárně **analyzovat rizika** a cíleně je minimalizovat či zcela eliminovat. Publikace rovněž instruuje o **správném oblékání i svlékání OOPP** až do fáze nakládání s použitými **OOPP v režimu odpadového procesu**. Prezentuje se vhodná osvětová činnost a zdůrazňuje **školení** v předmětné oblasti. Přínosná pro praxi se jeví **evaluace** nejčastějších **chyb** a nesprávností **při používání OOPP**.

Pro hlubší studium problematiky je předkládán **ucelený soubor** odborných textů, doktrína a **literatura**, která čtenáři umožní zásadní rozšíření znalostí o OOPP. Obdobný přínos má **právní rešerše**. Zvláštní pozornost si zaslouží i přílohová část s prezentovanými **výsledky cíleného výzkumu**.

2 ZÁKLADNÍ ZÁSADY NAKLÁDÁNÍ S OOPP

2.1 Kdo poskytuje OOPP

Zaměstnavatel je povinen poskytnout zaměstnancům **OOPP** v případě, kdy není možné odstranit rizika nebo je omezit prostředky kolektivní ochrany či opatřeními v oblasti organizace práce. Tato povinnost je zakotvena v zákoně č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen **zákoník práce**).¹

Odpovědným subjektem za poskytování OOPP je zaměstnavatel, který vyhodnocuje rizika a konkrétní pracovní podmínky jednotlivého

¹ §104 odst. 1 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce.

pracoviště. Na základě těchto rizik a podmínek zpracuje seznam OOPP. Povinnost zpracovat seznam vyplývá z povinnosti vyhodnocení a prevence rizik, která je stanovena v § 102 zákoníku práce. Prevencí rizik se rozumí veškerá opatření, která mají za cíl předcházet rizikům, odstraňovat nebo minimalizovat působení neodstranitelných rizik.² Prostředky kolektivní ochrany mají přednost před individuálními prostředky, proto OOPP nastupují až v případě, že bezpečnost nelze zajistit jinak.

Zaměstnavatel je povinen zaměstnance s používáním OOPP seznámit a poučit. Zaměstnavatel nemůže nahradit poskytování OOPP finančním plněním zaměstnanci, zaměstnanec ale má možnost vybrat si nadstandardní ochranné prostředky, které si doplatí z vlastních peněz. I v tomto případě musí OOPP splňovat stejné ochranné vlastnosti, které jsou zaměstnavatelem vyžadované. Jinak OOPP náleží zaměstnanci bezplatně.³ Zaměstnavatel je dále povinen zajistit pro zaměstnance dezinfekční, mycí a čisticí prostředky (též bezplatně).⁴

Zaměstnavatel je povinen udržovat OOPP v použitelném stavu. Může se ale dohodnout se zaměstnancem, že si OOPP bude udržovat v čistotě sám. Zaměstnavatel mu může poskytnout finanční náhradu nebo prostředek na udržení OOPP (například prací prášek v případě oděvu). Taková možnost je jen na základě vzájemné dohody, nelze k tomu zaměstnance nutit.⁵

² Vybavování zaměstnanců osobními ochrannými pracovními prostředky pohledem jejich ochrany před infekčními onemocněními a možnosti uznat onemocnění covid-19 za nemoc z povolání (se zaměřením na zaměstnance ve zdravotnictví a v sociálních službách). *BOZP profi* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: https://www.bozpprofi.cz/33/vybavovani-zamestnancu-osobnimi-ochrannymi-pracovnimi-prostredky-pohledem-jejich-ochrany-pred-infekcnimi-onemocnenimi-a-moznosti-uznat-onemocneni-covid-19-za-nemoc-z-povolani-se-uniqueidgOkE4NvrWuOKaQDKuox_ZyxtxR-l3L1_pA7ZLXn6iAo/

³ PICHRT, Jan; STÁDNÍK, Jaroslav. § 104 (Osobní ochranné pracovní prostředky, pracovní oděvy a obuv, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje). In: BĚLINA, Miroslav; DRÁPAL, Ljubomír; BĚLINA, Tomáš; BOGNÁROVÁ, Věra; DOLEŽÍLEK, Jiří; MORÁVEK, Jakub; NOVOTNÝ, Zdeněk; PICHRT, Jan; PTÁČEK, Lubomír; PUTNA, Mojmír; ROTHOVÁ, Eva; STÁDNÍK, Jaroslav; ŠTEFKO, Martin. *Zákoník práce*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 575.

⁴ §104 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce.

⁵ Desatero správného poskytování OOPP. *BOZP info* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/desatero-spravneho-poskytovani-oopp>.

2.2 Co musí OOPP splňovat

OOPP jsou ochranné prostředky, které musí chránit zaměstnance před riziky, nesmí ohrožovat jejich zdraví, nesmí bránit při výkonu práce a musí splňovat požadavky stanovené přímo použitelným předpisem Evropské unie, konkrétně nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/425 ze dne 9. března 2016 o osobních ochranných prostředcích a o zrušení směrnice Rady 89/686/EHS (dále jen nařízení EU o OOPP). Toto **nařízení EU o OOPP** stanovuje především povinnosti hospodářským subjektům – výrobcům, dovozcům a distributorům OOPP.

Nařízení EU o OOPP v Příloze č. 2 stanovuje základní závazné požadavky na ochranu zdraví a bezpečnost. OOPP musí být vyrobeny tak, aby současně s poskytováním ochrany zaměstnanců zároveň

zaměstnance neomezovaly ve výkonu činnosti, při které jsou vystaveni riziku. Materiály, ze kterých jsou OOPP vyrobeny, nesmí nepříznivě ovlivňovat zdraví nebo bezpečnost (například způsobováním alergických reakcí), nesmí způsobovat nadměrné dráždění ani zranění. Naopak musí být co nejlehčí, co nejméně

omezovat obličej, oči, zorné pole a dýchací soustavu. Pokud je třeba, musí být vybaveny i prostředkem proti zamlžování.

Požadavek minimalizace rizika OOPP obsahuje také § 3 nařízení vlády č. 390/2021 Sb., o bližších podmínkách poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků (dále jen **nařízení vlády č. 390/2021**), podle kterého nesmí užití OOPP představovat další riziko pro toho, kdo je používá.

2.3 Kdy se musí OOPP používat

Příloha č. 1 nařízení EU o OOPP stanovuje rizika, před kterými mají OOPP chránit, resp. kdy se mají používat.

Tato rizika jsou rozdělena do 3 kategorií, kdy pro každou kategorii se postupy podle nařízení EU o OOPP liší. Týká se to především označení CE a posuzování shody. Označení CE a prohlášení o shodě, které vydává výrobce OOPP, zaručují bezpečnost výrobku a jen výrobek,

který má označení CE a prohlášení o shodě, může být uvedený na trh v Evropské unii.⁶

Kategorie I zahrnuje výlučně minimální rizika: povrchové mechanické poranění, styk se slabě agresivními čisticími prostředky nebo dlouhotrvající styk s vodou, styk s horkými povrchy o teplotě nepřesahující 50 °C, poškození očí v důsledku expozice slunečnímu záření (kromě pozorování Slunce), povětrnostní podmínky, které nejsou mimořádné povahy.

Kategorie II zahrnuje rizika, která nejsou obsažena v kategoriích I a III.

Kategorie III zahrnuje výlučně rizika, která mohou způsobit velmi závažné důsledky, jako je smrt či trvalé poškození zdraví. Týkají se například: látek a směsí nebezpečných pro zdraví, ionizujícího záření, škodlivých biologických činitelů atd.

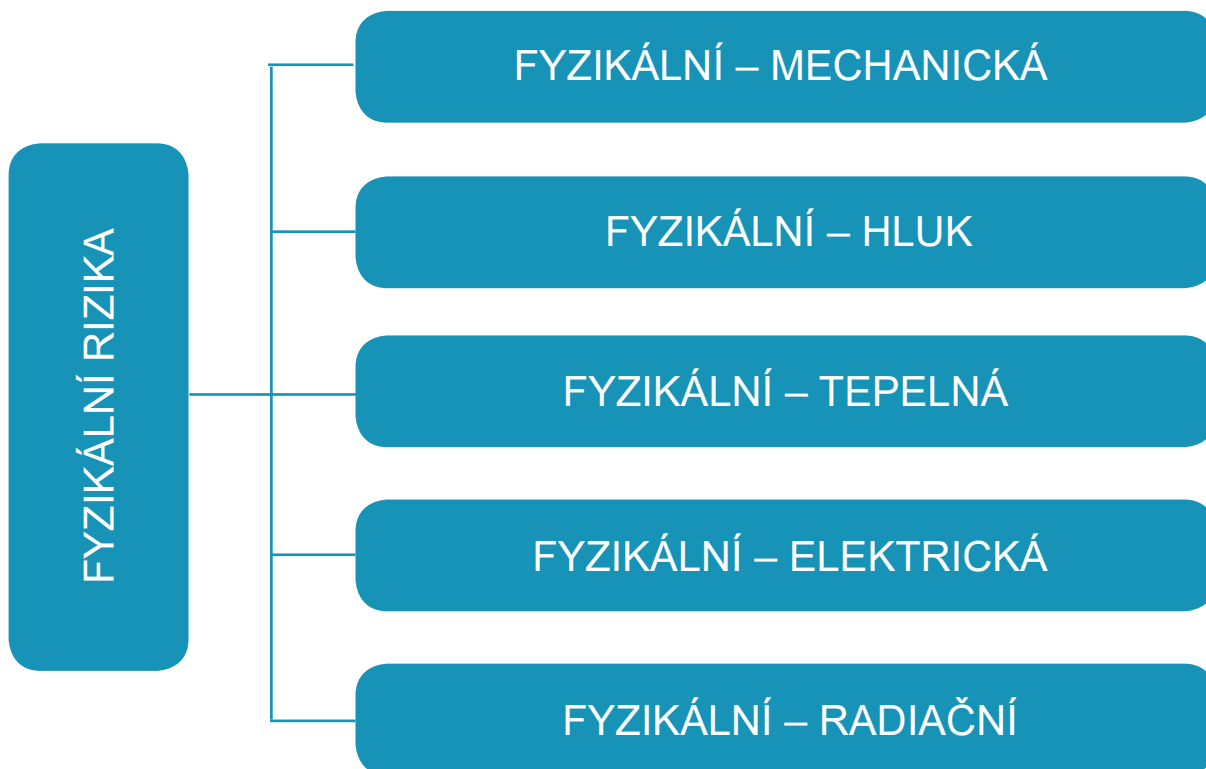
Česká legislativa upravuje používání OOPP nařízením vlády č. 390/2021. Velký význam mají především jeho přílohy, které společně tvoří „návod“ na používání OOPP. Příloha č. 1 nařízení vlády č. 390/2021 obsahuje vzorovou tabulku, podle které zaměstnavatel postupuje při vyhodnocení rizik pro výběr a použití OOPP. V Příloze č. 2 je demonstrativní výčet jednotlivých typů OOPP. Příloha č. 3 vymezuje demonstrativním způsobem příklady činností, odvětví a oborů činnosti, které mohou vyžadovat ve vztahu k rizikům a na základě jejich vyhodnocení poskytnutí OOPP. Příloha č. 3 nařízení vlády č. 390/2021 doznala značné změny oproti původní právní úpravě v nařízení vlády č. 495/2001, kterým se stanoví rozsah a bližší podmínky poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků, v donedávna platném znění. Příloha provazuje druh rizika, dotčenou část těla, dále uvádí příklady činností, při nichž může být příslušný typ OOPP nutný a v posledním sloupci tabulky jsou pak uvedeny odvětví a obory činnosti.

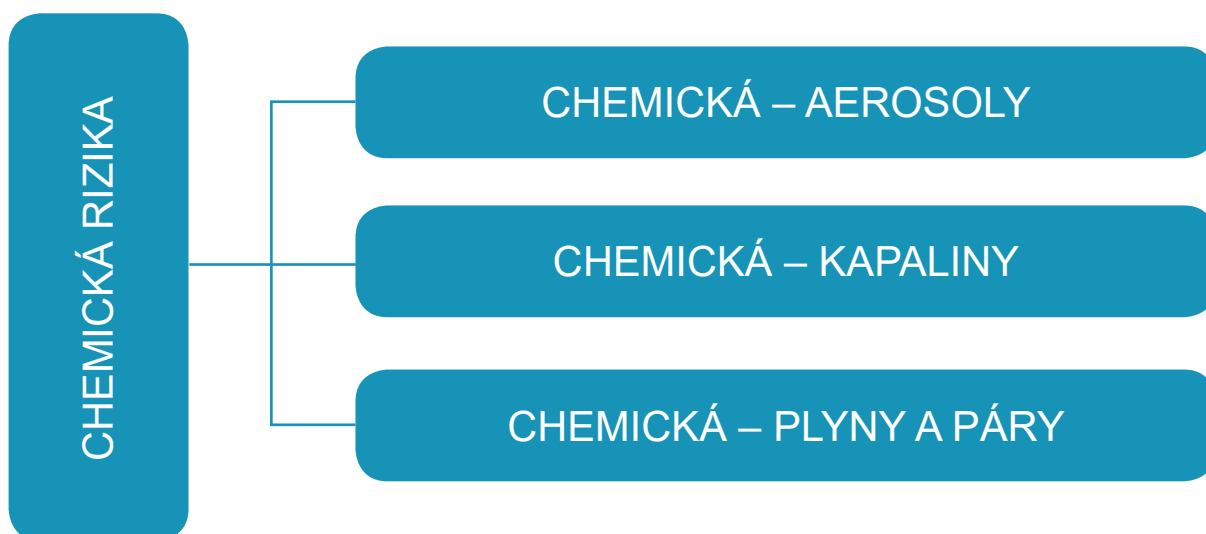
⁶ Desatero správného poskytování OOPP. *BOZP info* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/desatero-spravneho-poskytovani-oopp>.

Tabulka je rozdělena na níže uvedené bloky:

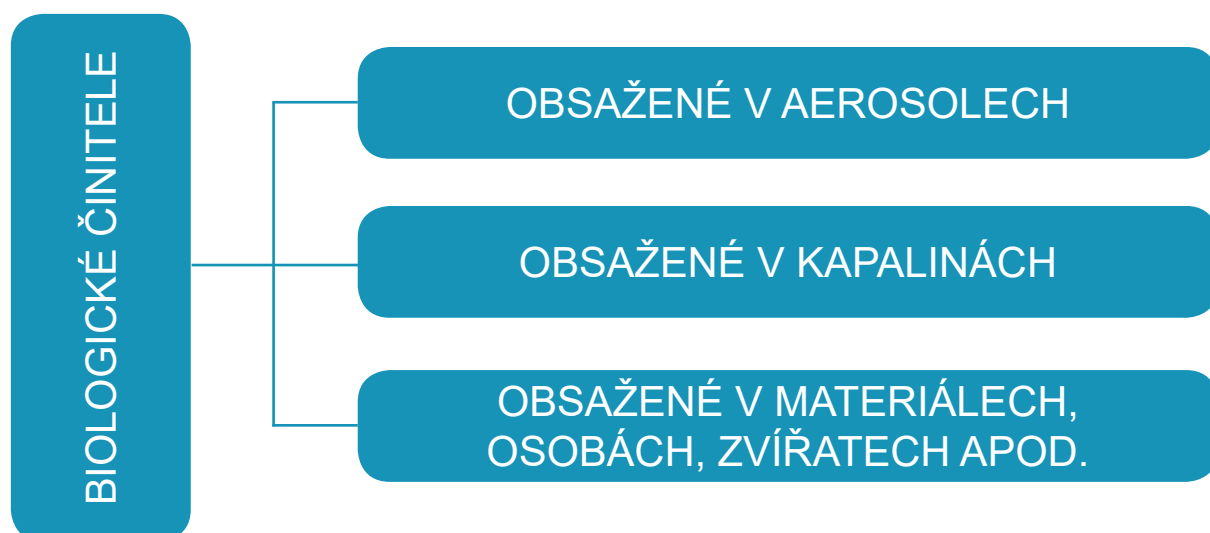
I. FYZIKÁLNÍ RIZIKA

II. CHEMICKÁ RIZIKA

III. BIOLOGICKÉ ČINITELE

IV. JINÁ RIZIKA

V oblasti zdravotnictví je důležitá zejména ochrana dýchacích cest, ochrana očí, rukou, těla, nohou a ochrana hlavy.⁷ Z hlediska druhu práce podle míry znečištění je pak práce ve zdravotnictví způsobující podráždění pokožky řazena mezi práce nečisté.⁸

2.4 Důsledky nepoužívání OOPP

Zaměstnanec má povinnost používat OOPP⁹ a zaměstnavatel má povinnost kontrolovat jejich používání.

V případě, že zaměstnanec OOPP nepoužívá, orgány inspekce práce nejsou oprávněny zaměstnance samotného pokutovat. Na dodržování povinností zaměstnance dohlíží pouze zaměstnavatel.¹⁰ Ten může být od orgánu inspekce práce pokutován v důsledku provedení kontroly, při které bylo zjištěno, že zaměstnanec OOPP nepoužívá, přestože by

⁷ Osobní ochranné pracovní pomůcky. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/10/Osobn%C3%AD-ochrann%C3%AD-pom%C3%AD-cky.pdf>.

⁸ Příloha č. 4 NV 390/2021 Sb.

⁹ §106 odst. 4 písm. d) zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce.

¹⁰ PICHRT, Jan; STÁDNÍK, Jaroslav. § 106 (Práva a povinnost zaměstnance). In: BĚLINA, Miroslav; DRÁPAL, Ljubomír; BĚLINA, Tomáš; BOGNÁROVÁ, Věra; DOLEŽÍLEK, Jiří; MORÁVEK, Jakub; NOVOTNÝ, Zdeněk; PICHRT, Jan; PTÁČEK, Lubomír; PUTNA, Mojmír; ROTHOVÁ, Eva; STÁDNÍK, Jaroslav; ŠTEFKO, Martin. *Zákoník práce*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 590.

měl, nebo má OOPP nedostačující s ohledem na činnost, kterou pro zaměstnavatele vykonává.

Nástrojem zaměstnavatele však může být snížení osobního ohodnocení zaměstnanci a upozornění zaměstnance na možnost výpovědi podle § 52 písm. g) zákoníku práce.

Zaměstnanec nemůže odmítnout používání OOPP ani ze zdravotních důvodů. S ohledem na požadavky legislativy (zejména nařízení EU o OOPP) je ale nutné, aby OOPP zaměstnanci zdravotní potíže ani nezpůsobovaly. Zaměstnavatel se zaměstnancem by se tak měli snažit zajistit společnou dohodou náhradní řešení, pokud ochranný prostředek konkrétnímu zaměstnanci způsobuje zdravotní potíže. Pokud to není možné, může zaměstnavatel zaměstnance přeložit na jinou práci.

Inspekce práce spatřuje častý nedostatek v nedostatečném zajištění OOPP, kdy zaměstnavatel nemá zpracovaný seznam OOPP v souladu se svou zákonnou povinností k prevenci, ale poskytuje OOPP jen na základě svého uvážení.

Vybavení zaměstnance nevhodnými OOPP je inspekcí práce posuzováno stejně jako jejich neposkytnutí.¹¹

2.5 Kde hledat pomoc při absenci OOPP

Pokud má zaměstnanec pochybnost o kvalitě zaměstnavatelem zajištěných OOPP, může se obrátit na odborně způsobilou osobu v prevenci rizik, odborovou organizaci nebo zástupce zaměstnanců pro BOZP. Pokud má pochybnosti sám zaměstnavatel, může se obrátit na Českou obchodní inspekci.¹²

V krajních případech je možné se obrátit i na orgán inspektorátu práce (oblastní inspektorát práce). Ten má právo provést kontrolu, zda zaměstnavatel dodržuje své povinnosti uložené zákonem. Má právo žádat po zaměstnavateli odstranění závadného stavu a za spáchání

¹¹ PICHRT, Jan; STÁDNÍK, Jaroslav. § 104 (Osobní ochranné pracovní prostředky, pracovní oděvy a obuv, mycí, čisticí a dezinfekční prostředky a ochranné nápoje). In: BĚLINA, Miroslav; DRÁPAL, Ljubomír; BĚLINA, Tomáš; BOGNÁROVÁ, Věra; DOLEŽÍLEK, Jiří; MORÁVEK, Jakub; NOVOTNÝ, Zdeněk; PICHRT, Jan; PTÁČEK, Lubomír; PUTNA, Mojmír; ROTHOVÁ, Eva; STÁDNÍK, Jaroslav; ŠTEFKO, Martin. *Zákoník práce*. 3. vydání. Praha: Nakladatelství C. H. Beck, 2019, s. 575.

¹² Desatero správného poskytování OOPP. BOZP info [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/desatero-spravneho-poskytovani-oopp>.

přestupku může zaměstnavateli uložit pokutu.¹³ V případě, že orgán inspektorátu práce zjistí, že se zaměstnavatel dopustil přestupku, může uložit pokutu ve výši až do 1 000 000 korun.¹⁴

2.6 Školení v oblasti OOPP

Povinností zaměstnavatele je zaměstnancům zajistit ochranné prostředky. Součástí této povinnosti je ale povinnost zaměstnance řádně a prokazatelně informovat o jejich správném používání. Je potřeba zaměstnance školit tak, aby jim bylo jasné, jak konkrétní prvek OOPP slouží při konkrétní činnosti, kterou pro zaměstnavatele vykonávají. Návod ke správnému použití by měl být obsažen mimo jiné i v příbalovém letáku OOPP.

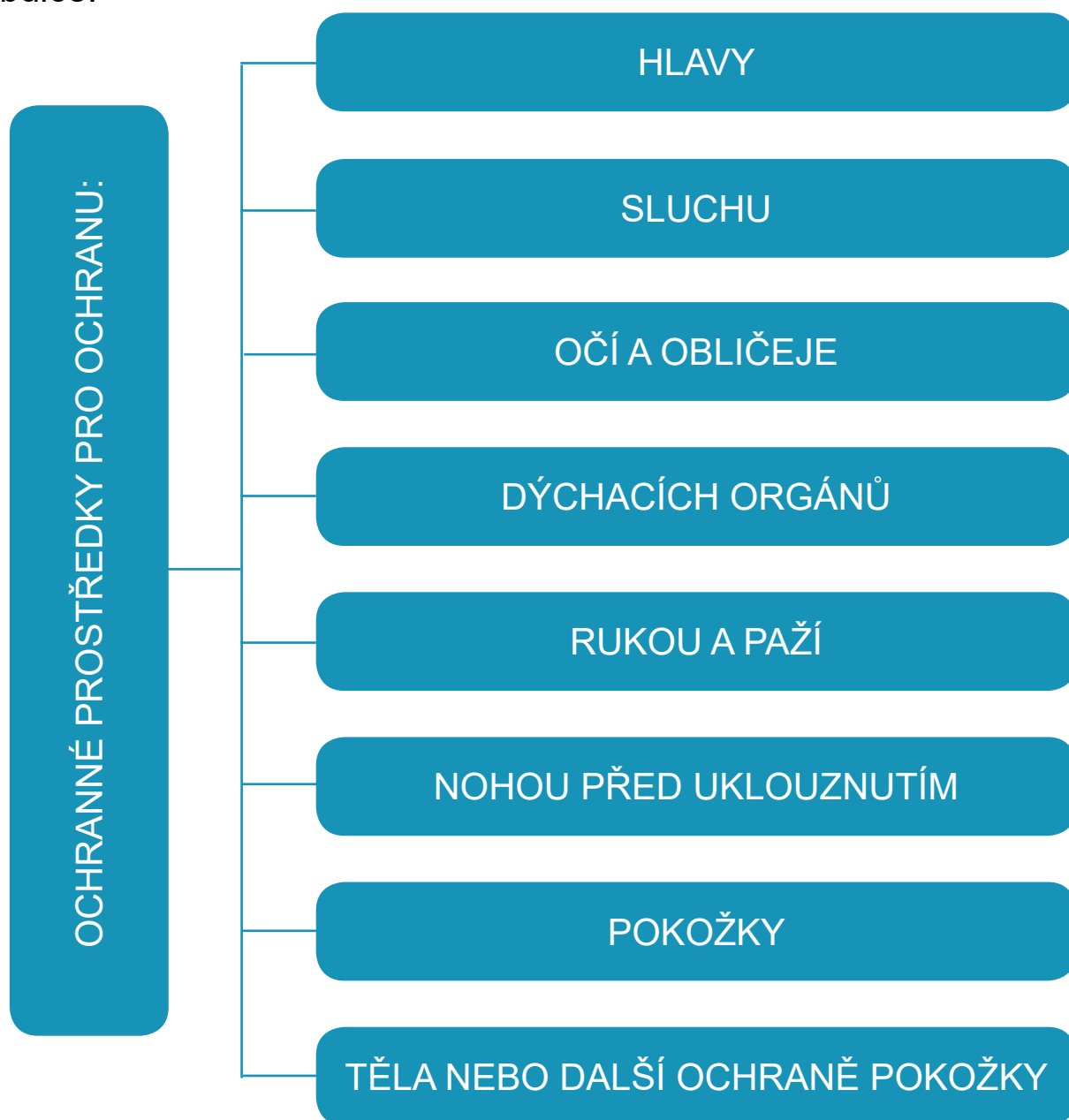

¹³ Inspektorát bezpečnosti práce – co řeší, jaké má pravomoci, kompetence, a jak podat stížnost nebo podnět ke kontrole? *BOZP* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.bozp.cz/aktuality/inspektorat-bezpecnosti-prace-co-resi/>.

¹⁴ §17 odst. 1 písm. g) ve spojení s odst. 2 písm. c) zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.

3 TYPOLOGIE OOPP

Jednotlivé typy OOPP jsou vymezeny v Příloze č. 2 k nařízení vlády č. 390/2021. Ochranné prostředky podle tohoto nařízení jsou uvedena v tabulce:

Ve zdravotnictví jsou nejčastěji používanými OOPP kalhoty a košile (tričko), případně i šaty a mikina. Dále pak pracovní obuv, přičemž u lékařů a zdravotních sester se obvykle jedná o zdravotnickou antistatickou protiskluzovou obuv, ale může být i jiná speciální obuv (například pro sanitáře). U lékařů je pak OOPP i bílý plášť. Dále používají jednorázové rukavice, roušky a čepice, případně i ochranu očí, jako jsou brýle nebo obličejový štít. Ve zdravotnictví mohou být využívány i další speciální OOPP, jako jsou zástěry nebo vesty proti RTG záření.

Podle § 5 odst. 1 nařízení vlády č. 390/2001 Sb. je zaměstnavatel povinen poskytnout zaměstnanci také dezinfekční prostředky k předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění. Pokud navíc zdravotníci přicházejí do styku s látkami, jež mohou způsobit znečištění nebo podráždění pokožky, poskytne jim zaměstnavatel mycí a čisticí prostředky, případně regenerační masti a krémy. Podle Přílohy č. 4 k nařízení je doporučené měsíční množství mycího prostředku 100 gramů a čisticí pasty 600 gramů.

Ochranné prostředky musí splňovat různé normy, které definují například požadavky na design, konstrukci, schopnosti a další vlastnosti. Pro správné rozlišení vhodnosti OOPP se používají piktogramy.

3.1 Rukavice ve zdravotnictví

Piktogram odolnosti proti chemikáliím bývá doplněný kódem (písmeny), který značí, proti jakým chemikáliím jsou rukavice odolné při průniku alespoň 30 minut. Pokud rukavice takové odolnosti nedosahují, použije se piktogram pro nízkou odolnost proti chemikáliím nebo nepromokavost.¹⁵

Piktogram odolnosti proti mikroorganizmům se použije v případě, že rukavice splňují test penetrace úrovně 2.

Piktogram odolnosti proti mechanickému nebezpečí bývá doplněný písmeny, která značí, proti kterému mechanickému poškození jsou odolné. Písmenem „a“ jsou označeny rukavice odolné proti oděru, písmenem „b“ proti proříznutí, písmenem „c“ proti protržení a písmenem „d“ proti propíchnutí.

Piktogram odolnosti proti ionizačnímu záření mají rukavice, které obsahují olovo a splňují další podmínky stanovené normou.

Dále může jít například o rukavice odolné vůči chladu, teple nebo proříznutí.

¹⁵ Revidovaný průvodce normami EN pro rukavice. OOPP [online]. Ansell [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: https://www.oopp.cz/download/rukavice_normy_en.pdf.

3.2 Ochranné oděvy ve zdravotnictví¹⁶

Ochranné oděvy mohou být označeny piktogramem, který značí odolnost proti statické elektřině.

Další piktogram označuje odolnost oděvu proti chemikáliím, kapalným chemikáliím (v tomto případě existuje více typů – omezenou ochranu poskytuje oděv s ochranou typu 6, větší ochranu například oděv typu 3 a 4) a proti polétavým pevným částicím. Jiný piktogram označuje plynotěsné oděvy.

Existují i piktogramy značící odolnost proti chladu, teple, proříznutí nebo oděv s vysokou viditelností.

3.3 Ochranná obuv ve zdravotnictví

Obuv může být rovněž označena piktogramem odolnosti vůči chemikáliím.

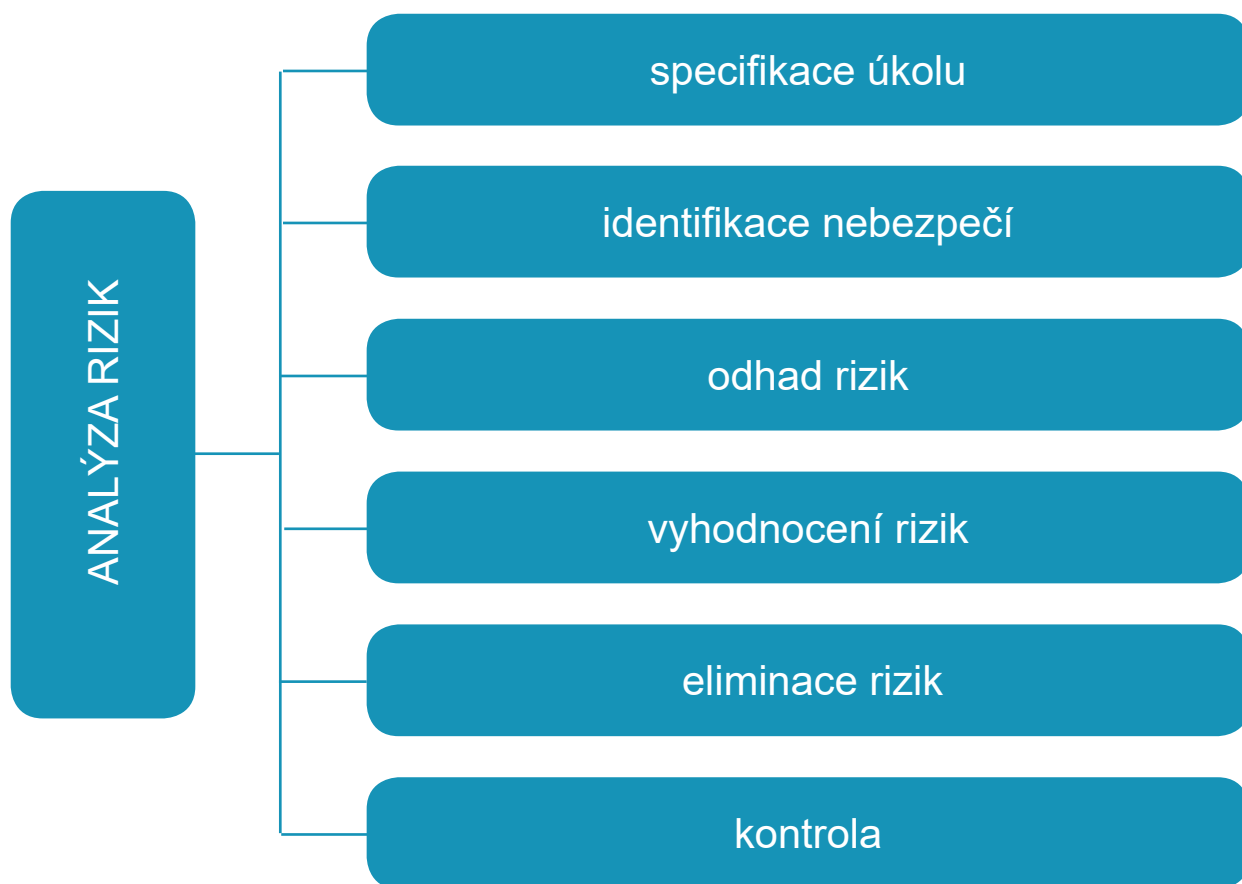
¹⁶ Osobní ochranné pracovní prostředky. *Znalostní systém prevence rizik v BOZP* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/prevence-rizik/ochranneprostedky-zarizeni-a-znaceni/354-piktogramy-pro-oopp>.

4 POSKYTOVÁNÍ OOPP VE ZDRAVOTNICTVÍ

4.1 Provádění analýzy rizik

Pojem riziko lze charakterizovat jako „možnost, že s určitou pravděpodobností vznikne událost, která je považována z bezpečnostního hlediska za nežádoucí a je vždy odvozená z nějaké konkrétní hrozby.“¹⁷

Míra rizika se posuzuje na základě provedení analýzy rizik, která v případě používání ochranných prostředků ve zdravotnictví sestává z níže specifikovaných postupných kroků¹⁸:

¹⁷ Riziko. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/riziko.aspx>.

¹⁸ Rizika a nebezpečí: Identifikace a hodnocení rizik. *Znalostní systém prevence rizik v BOZP* [online]. [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/prevence-rizik/rizika-a-nebezpeci/130-identifikace-a-hodnoceni-rizik>.

Srov. Hodnocení rizik: identifikace a vyhodnocení rizik, navrhovaná opatření. *Příručka pro hodnocení rizik v malých a středních podnicích* [online]. ISSA, 2012 [cit. 19. 5. 2021]. ISBN 978-80-86973-71-5. Dostupné z: <https://vubp.cz/soubory/produkty/publikace-ke-stazeni/hodnoceni-rizik.pdf>.

4.1.1 Specifikace úkolu

V prvním kroku je třeba specifikovat, jaký úkol pracovník vykonává. Jde o sběr dat a informací ohledně druhu práce, místa výkonu práce, zadávaných úkolů pracovníku, jakož i pracovních podmínek nebo

účinků již poskytnutých OOPP. Informace by měly být úplné a aktuální, při tom je potřeba vzít potaz veškeré typy úkolů pracovníka.¹⁹

Informace je možné zjišťovat následujícími postupy: sledováním plnění úkolů na pracovišti nebo mimo něj; rozhovory s pracovníky; pozorováním okolí nebo analýzou dostupných dokumentů.²⁰

4.1.2 Identifikace nebezpečí

V této fázi je třeba odpovědět na otázky: co představuje nebezpečí a kdo je mu vystaven. Jde o snahu identifikovat nebezpečí, která v případě své aktivace mohou vyvolat nepříznivé následky. K tomu se využívají dvě základní metody, a to přímá metoda, která se zaměřuje do budoucna a spočívá např. v rozhovorech s pracovníky či provádění kontrol, nebo metoda nepřímá – ta zjišťuje riziko zpětně za pomoci různých vyšetřování událostí, které se staly (úrazy, nemoci z povolání apod.).²¹

Předběžné zjištění nebezpečí by mělo zahrnovat tyto kroky:²²

- **Stanovení relevantních nebezpečných faktorů**, které na pracovišti převažují nebo se vážou na určitou konkrétní činnost. Zde je třeba určit všechny možné překážky a nebezpečí, kterým by mohli být pracovníci vystaveni.

¹⁹ Rizika a nebezpečí: Identifikace a hodnocení rizik. *Znalostní systém prevence rizik v BOZP* [online]. [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/prevence-rizik/rizika-a-nebezpeci/130-identifikace-a-hodnoceni-rizik>.

Srov. Hodnocení rizik: identifikace a vyhodnocení rizik, navrhovaná opatření. *Příručka pro hodnocení rizik v malých a středních podnicích* [online]. ISSA, 2012 [cit. 19. 5. 2021]. ISBN 978-80-86973-71-5. Dostupné z: <https://vubp.cz/soubory/produkty/publikace-ke-stazeni/hodnoceni-rizik.pdf>.

²⁰ Tamtéž.

²¹ Tamtéž.

²² Tamtéž.

- **Určení zdrojů nebezpečí**, tj. příčin vzniku možných nebezpečí.
- **Stanovení nebezpečných podmínek**, tzn. okolností, které za přítomnosti ohrožujícího faktoru mohou představovat nebezpečí pro danou osobu. Přitom se bere v úvahu i lidské selhání, jako je opomenutí či zapomenutí potřeby použití OOPP.
- **Posouzení individuálních potřeb jednotlivých skupin pracovníků**, např. těhotných žen, mladistvých či starších pracovníků.
- Následuje **zjištění informací o pravidlech regulování nebezpečných faktorů**, která mohou být obsažena v uznávaných standardech nebo národní legislativě (zákony, nařízení, vyhlášky, bezpečnostní předpisy apod.) Ta jsou pro podniky závazná a je třeba, aby byla dodržována.

1.	Mechanické nebezpečí		1.1 nechráněné pohyblivé části strojů	1.2 části s nebezpečným povrchem	1.3 pohyblivé dopravní zařízení, pohyblivé pracovní zařízení	1.4 neovládané pohyblivé části	1.5 upádnutí, uklouznutí, zakopnutí, vyvrtnutí nohy	1.6 pády z výšky		
2.	Elektrická rizika		2.1 zářeh elektrickým proudem	2.2 elektrický oblouk	2.3 elektrostatický náboj					
3.	Nebezpečné látky		3.1 plyny	3.2 výpary	3.3 aerosoly	3.4 Tekutiny	3.5 pevné látky			
4.	Biologická nebezpečí		4.1 Infekce způsobená patogenními mikroorganismy (bakteriemi, viry, houby)	4.2 alergeny and toxické látky pocházející z mikroorganismů						
5.	Nebezpečí způsobená ohněm a výbuchem		5.1 nebezpečí ohně - pevné látky, kapaliny, plyny	5.2 explozivní prostředí	5.3 explozivní látky					
6.	Teplotní rizika		6.1 hořivé materiály/povrchy	6.2 chladné materiály/povrchy						
7.	Nebezpečí způsobená jinými fyzikálními příčinami		7.1 hluk	7.2 ultrazvuk, podzvukové chvění	7.3 vibrace celého těla	7.4 vibrace rukou a paž	7.5 radiace	7.6 ionizující radiace	7.7 elektromagnetické pole	7.8 negativní tlak, přetížení
8.	Nebezpečí způsobená pracovním prostředím		8.1 klíma	8.2 světlo, osvětlení	8.3 utonutí					
9.	Fyzická námaha		9.1 ležka a rychlá práce	9.2 jedostranná a rychlá zátěž	9.3 statická práce	9.4 kombinace statické a dynamické práce				
10.	Dušení víry		10.1 nedostatečně určená nápoj práce	10.2 nedostatečná organizace práce	10.3 špatné sociální podmínky	10.4 špatné podmínky na pracovišti a špatné pracovní prostředí				
11.	Jiná rizika		11.1 kvůli osobám	11.2 kvůli zvířatům	11.3 kvůli rostlinám a rostlinným produktům					

4.1.3 Odhad a vyhodnocení (evaluace) rizik

Jedná se o proces, ve kterém dochází k vyhodnocování odhadu kombinace pravděpodobnosti vzniku škody a její závažnosti. Tento odhad se odehrává v mezích následujících parametrů:²³

- stanovení rozsahu, který odpovídá pravděpodobnosti rizika, kdy stupnice může být vytvořena **bud' kvantitativně** – atributy rizika jako naměření údajů o expozici, frekvence expozice, důvod onemocnění či úmrtnost nebo množství látky, **nebo kvalitativně** – atributy rizika jako lokace nebezpečí, typy zdravotních účinků vyplývající z expozice nebo odhadovaná frekvence expozice;
- pravděpodobné důsledky rizika;
- stanovení dopadu rizik;
- vyhodnocení celkové přesnosti odhadu rizika.

Expozicí je myšlený kontakt fyzikálního, chemického nebo biologického činitele s vnějšími hranicemi organismu (s kůží, sliznicemi očí, dýchacích cest, pohybovým aparátem) nebo definované části životního prostředí.²⁴

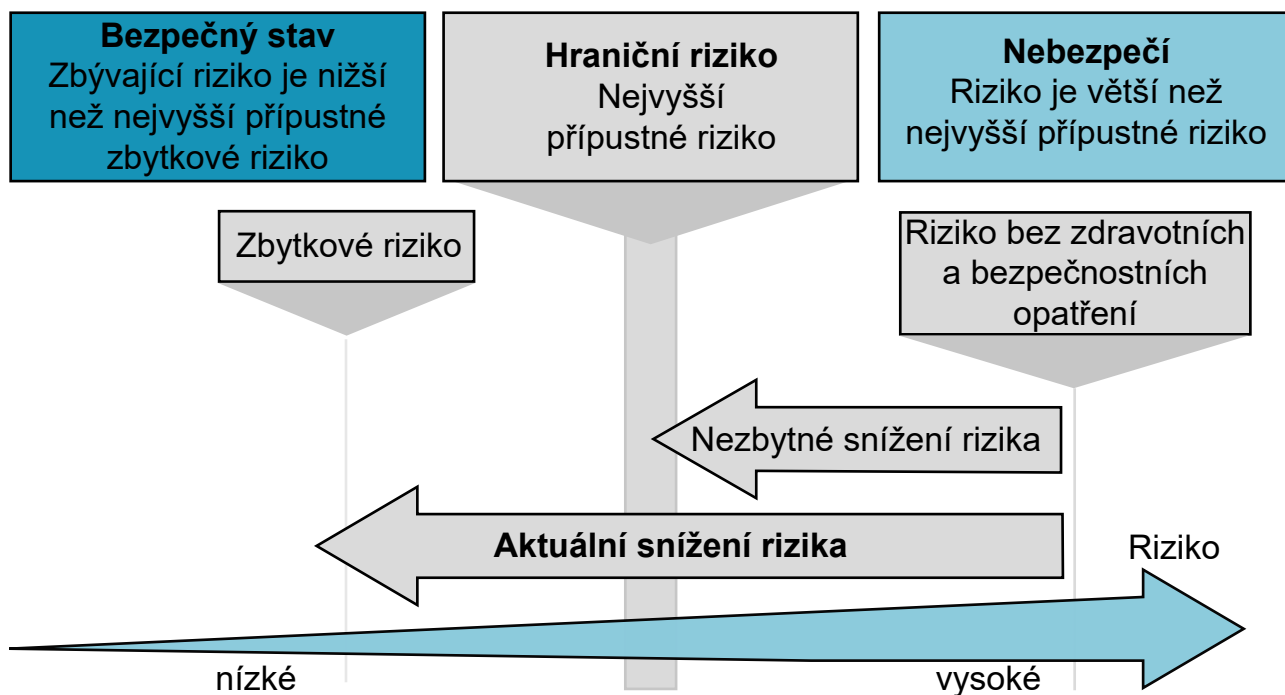
Po odhadu pravděpodobnosti vzniku rizika **se provádí jeho hodnocení** a dochází ke zjištění, zda je riziko přijatelné, nebo naopak je nepřijatelné a je nutné ho snížit.²⁵

²³ Rizika a nebezpečí: Identifikace a hodnocení rizik. *Znalostní systém prevence rizik v BOZP* [online]. [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/prevence-rizik/rizika-a-nebezpeci/130-identifikace-a-hodnoceni-rizik>.

Srov. Hodnocení rizik: identifikace a vyhodnocení rizik, navrhovaná opatření. *Příručka pro hodnocení rizik v malých a středních podnicích* [online]. ISSA, 2012 [cit. 19. 5. 2021]. ISBN 978-80-86973-71-5. Dostupné z: <https://vubp.cz/soubory/produkty/publikace-ke-stazeni/hodnoceni-rizik.pdf>.

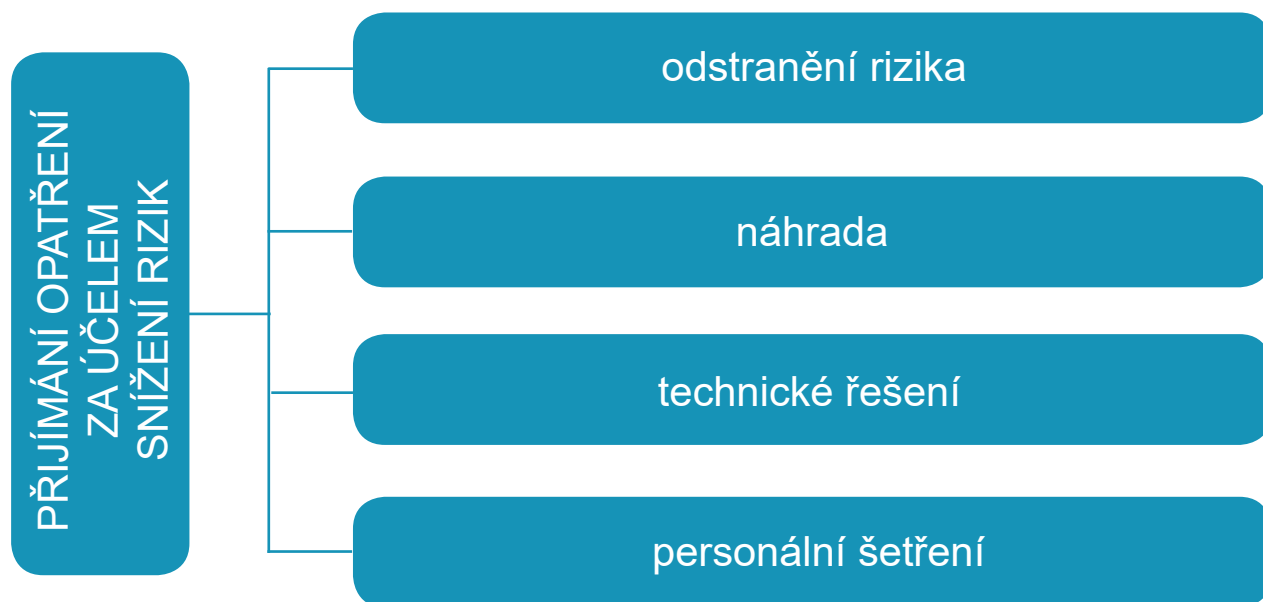
²⁴ Tamtéž.

²⁵ Tamtéž.

4.1.4 Snížení (eliminace) rizika – výběr a přijetí vhodných opatření

Cílem této fáze je najít, vytvořit a přijmout jiná vhodná opatření, která budou minimalizovat expozici a další nepříznivé následky. Opatření, která budou zvolena, by měla být realistická a nákladově efektivní.²⁶

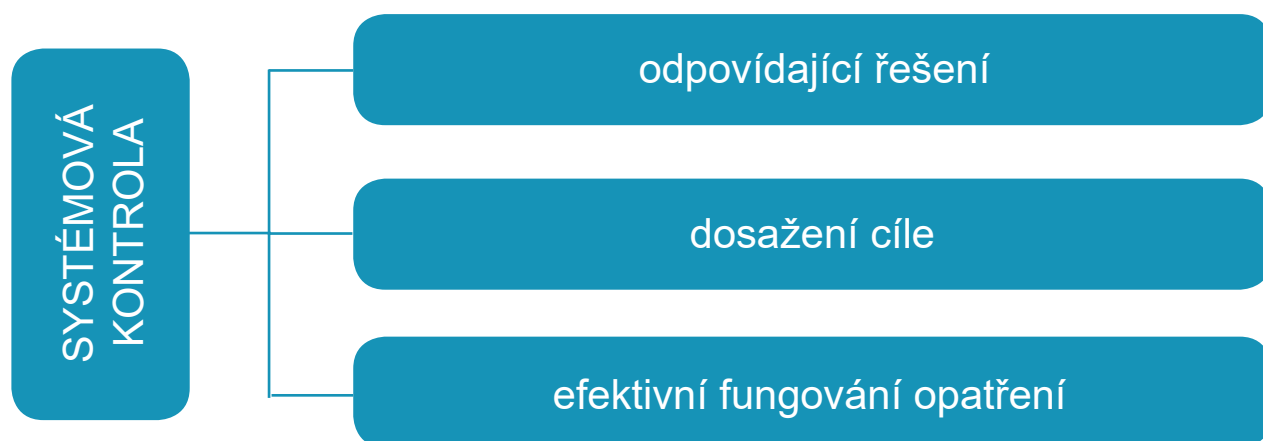

²⁶ Rizika a nebezpečí: Identifikace a hodnocení rizik. *Znalostní systém prevence rizik v BOZP* [online]. [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/prevence-rizik/rizika-a-nebezpeci/130-identifikace-a-hodnoceni-rizik>.

Srov. Hodnocení rizik: identifikace a vyhodnocení rizik, navrhovaná opatření. *Příručka pro hodnocení rizik v malých a středních podnicích* [online]. ISSA, 2012 [cit. 19. 5. 2021]. ISBN 978-80-86973-71-5. Dostupné z: <https://vubp.cz/soubory/produkty/publikace-ke-stazeni/hodnoceni-rizik.pdf>.

Hierarchie pro přijímající opatření za účelem snížení rizik je proto následující:²⁷

- **Odstranění** je jedním z nejlepších řešení, na druhou stranu ne vždy je možné riziko zcela odstranit.
- **Náhrada** spočívá ve vyměnění nebezpečné látky za jinou bezpečnější. Zde ale může nastat problém, kdy nová látka nemusí vždy efektivně nahradit účel původní látky.
- **Technické řešení** je pravděpodobně nejrozšířenějším opatřením. Jedná se například o izolaci ohroženého pracovníka od nebezpečné látky nebo prostředí za pomoci lepší ventilace, ochranných prostředků či využití jiných bezpečnostních prvků.
- **Personální šetření** působí na vzdělanost a výcvik pracovníků pomocí výuky, výcviků či jiných školení, která mají za cíl zlepšení lidského chování a správné používání OOPP.

²⁷ Rizika a nebezpečí: Identifikace a hodnocení rizik. *Znalostní systém prevence rizik v BOZP* [online]. [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/prevence-rizik/rizika-a-nebezpeci/130-identifikace-a-hodnoceni-rizik>.

Srov. Hodnocení rizik: identifikace a vyhodnocení rizik, navrhovaná opatření. *Příručka pro hodnocení rizik v malých a středních podnicích* [online]. ISSA, 2012 [cit. 19. 5. 2021]. ISBN 978-80-86973-71-5. Dostupné z: <https://vubp.cz/soubory/produkty/publikace-ke-stazeni/hodnoceni-rizik.pdf>.

4.1.5 Kontrola

Přijatá opatření by měla být koordinována na úrovni celého podniku a měla by podléhat systémové kontrole, která se týká:²⁸

- přijímání odpovídajících opatření,
- dosažení nastaveného cíle (odstranění nebo snížení rizika),
- efektivního fungování implementovaných opatření během určitého časového období.

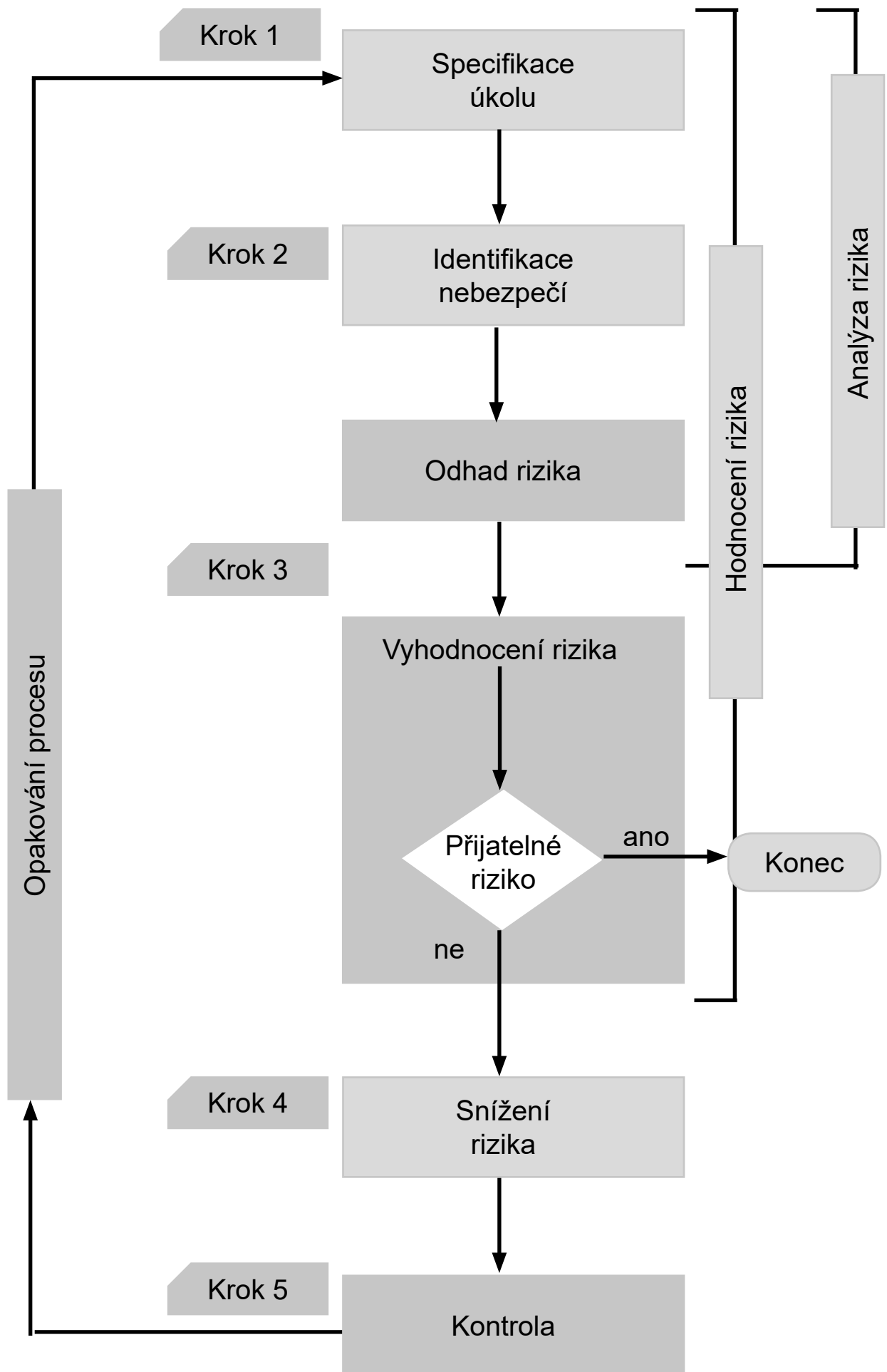
Je tedy nutné provádět pravidelné kontroly s cílem zajistit, aby se nová rizika neobjevovala nebo byla rychle zjištěna.²⁹

²⁸ Rizika a nebezpečí: Identifikace a hodnocení rizik. *Znalostní systém prevence rizik v BOZP* [online]. [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/prevence-rizik/rizika-a-nebezpeci/130-identifikace-a-hodnoceni-rizik>.

Srov. Hodnocení rizik: identifikace a vyhodnocení rizik, navrhovaná opatření. *Příručka pro hodnocení rizik v malých a středních podnicích* [online]. ISSA, 2012 [cit. 19. 5. 2021]. ISBN 978-80-86973-71-5. Dostupné z: <https://vubp.cz/soubory/produkty/publikace-ke-stazeni/hodnoceni-rizik.pdf>.

²⁹ Tamtéž.

4.2 Způsob poskytování OOPP ve zdravotnictví

OOPP jsou poskytovány, jak již bylo řešeno v první kapitole, bezplatně **zaměstnavatelem jeho vlastním zaměstnancům**, u kterých je vyhodnoceno, že jsou ohroženi výše zmíněnými riziky, a to bez ohledu na jejich pracovní vztah k zaměstnavateli.³⁰

Nejčastěji je tato povinnost delegována na vedoucího zaměstnance, který má na starosti přidělování OOPP novým zaměstnancům. V případě nástupu nového zaměstnance zpravidla vedoucí zaměstnanec odešle s dostatečným předstihem před nástupním dnem žádanku do skladu, ve které informuje o nové potřebě určitých OOPP a předpoklá-

daném nástupu nového zaměstnance. Následně je novému zaměstnanci při podpisu pracovní smlouvy vydán poukaz na výdej OOPP, které je nutné používat podle interní směrnice na pracovišti (kolektivní smlouvy, pracovního řádu apod.). Zaměstnanec

si následně vyzvedne OOPP v centrálním skladu. Předtím nebo bezprostředně poté je nutné, aby se zaměstnanec seznámil s riziky, kterým je vystavován, a k čemu vlastně OOPP slouží a proč je třeba je používat.

Podle druhu OOPP je zapotřebí připravit i uvedené školení pro zaměstnance. Může se totiž stát, že OOPP je složitější konstrukce a mohl by například sám poškodit zdraví zaměstnance, proto by školení mělo být rozšířeno i o praktické zacvičení.³¹

4.3 Frekvence výměn OOPP

Životnost a dobu používání OOPP stanovuje zaměstnavatel v interním předpise, a to za předpokladu, že tato doba není stanovena přímo výrobcem OOPP.³² V době pandemie infekčního onemocnění je

³⁰ § 104 zákoníku práce.

³¹ Tamtéž.

³² Desatero správného poskytování OOPP. *BOZP info* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/desatero-spravneho-poskytovani-oopp>.

možné také vyjít ze stanovisek Ministerstva zdravotnictví ČR, kdy např. respirátory jako OOPP by měly fungovat po dobu 6–8 hodin nepřetržitého používání.³³

Platí ale obecná pravidla, kdy OOPP musejí být po dobu používání účinné proti vyskytujícím se rizikům a jejich používání nesmí představovat další riziko, musejí odpovídat podmínkám na pracovišti, být přizpůsobeny fyzickým předpokladům jednotlivých zaměstnanců a rovněž respektovat ergonomické požadavky a zdravotní stav zaměstnanců.

V případě, když OOPP nesplňují jedno z výše uvedených pravidel, tak to znamená, že jsou nekvalitní, nevyužitelné nebo prošlé. Povinností zaměstnavatele je zajistit pro své pracovníky nové. Vybavení zaměstnance novými OOPP opět určuje a zajišťuje zpravidla vedoucí zaměstnanec.

Pokud nastane jedna z výše uvedených situací a OOPP přestanou plnit svoji funkčnost, představují větší riziko pro zaměstnance. Pokud

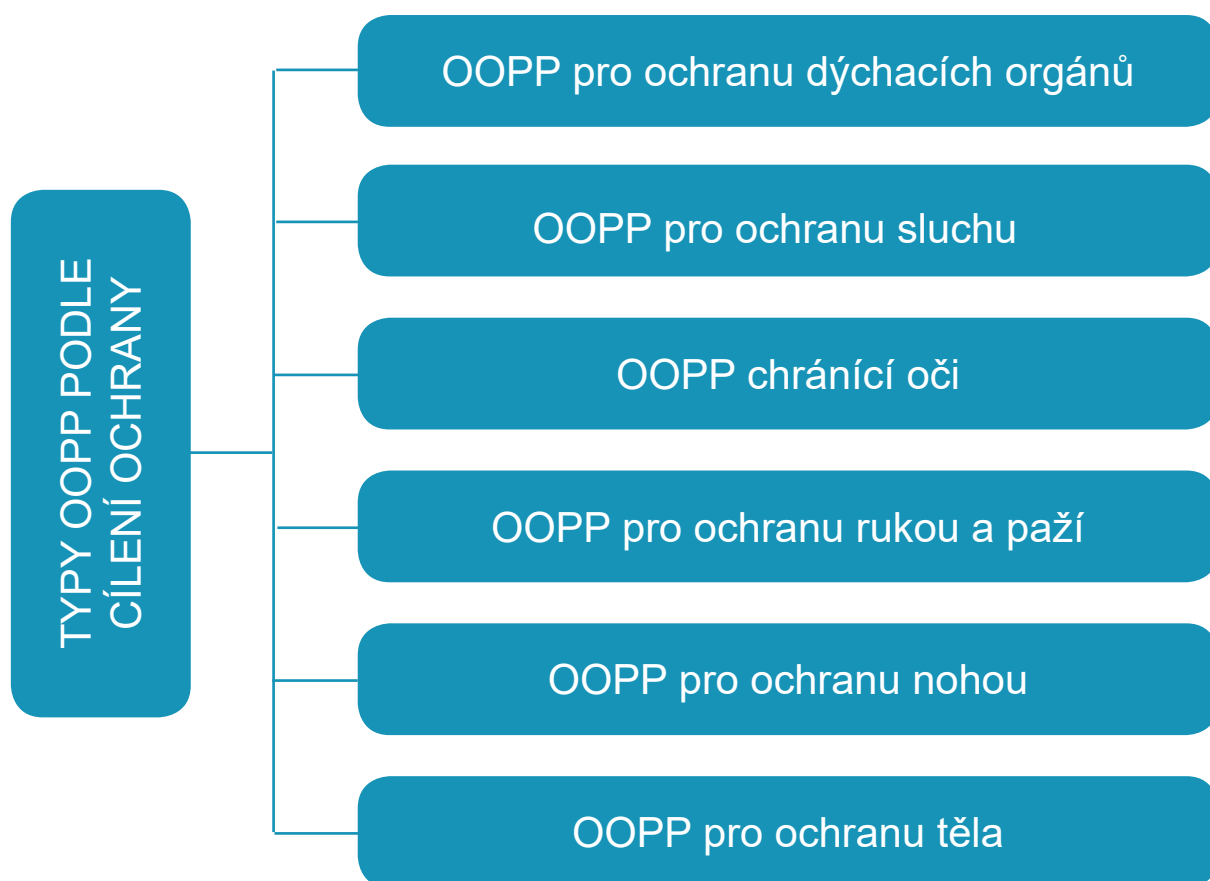
zaměstnanec odchází z pracovního poměru apod., zaměstnavatel může žádat jejich vrácení zpět ve stavu, který odpovídá jejich přiměřenému opotřebením. Jedná-li se o OOPP, které je možné využívat opakovaně a zaměstnavatel má v úmyslu je přidělit jinému pracovníkovi, pak je nezbytné, aby došlo k jejich vyčištění, vydezinfikování nebo vyprání, aby bylo zabráněno přenosu například infekčních nemocí.

³³ Doporučení k používání respirátorů a roušek (ústenek) a doporučené třídy ochrany pro vybrané profese. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. Vydáno 12. 4. 2020 [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/doporuzeni-k-noseni-respiratoru-a-rousek-ustenek-a-doporucene-tridy-ochrany-pro-vybrane-profese/>.

5 ZPŮSOB UŽÍVÁNÍ OOPP

5.1 Kdy, proč a jaké OOPP používat

Zaměstnanci mají podle § 106 odst. 4 písm. d) zákoníku práce povinnost používat OOPP, které jim zaměstnavatel zajistil pro bezpečný výkon práce. Každý typ OOPP slouží k jinému účelu, není proto nutné vždy nosit všechny poskytnuté OOPP. Konkrétní typy má zaměstnanec povinnost nosit v těchto případech:

OOPP pro ochranu dýchacích orgánů, jako jsou dýchací masky, polomasky a čtvrtmasky, brání vdechování částic (pevných i kapalných) nebo plynů. Měly by se tedy používat v prostředí, kde vznikají aerosoly a prachové částice. Typ masky záleží na velikosti těchto částic. Ve zdravotnictví se dále používají chirurgické roušky (ústenky), které neslouží k ochraně dýchacích cest, ale brání tomu, aby jejich nositel šířil kapénky na ostatní.

OOPP pro ochranu sluchu se používají na pracovištích, kde jsou překročeny hygienické limity hluku a vibrací stanovené v nařízení

vlády č. 272/2011 Sb., o ochraně zdraví před nepříznivými účinky hluku a vibrací. Používat se mohou mušlové nebo zátkové chrániče.

OOPP chránící oči by měly být používány v prostředí, kde jsou oči ohrožovány například prachem nebo jinými pevnými částicemi, postřikem kapalin či optickým zářením. Zaměstnanci mohou mít buď ochranné brýle, nebo ochranný štít, a to podle potřeby chránit pouze oči, nebo celý obličej.

OOPP pro ochranu rukou a paží, které se ve zdravotnictví využívají nejvíce, jsou rukavice. Ty mohou chránit proti styku s chemikálií, mikroorganismy nebo proti mechanickým rizikům, jako je prořezání, propíchnutí atd. Rukavice bývají označeny piktogramy, které popisují, proti kterému nebezpečí chrání. Ve zdravotnictví se používají chirurgické rukavice v případech, kdy může dojít ke kontaktu s krví, infekcí nebo sliznicí.³⁴ K používání rukavic a hygieně rukou byla vydána směrnice Světové zdravotnické organizace, jejíž překlad zajistilo Ministerstvo zdravotnictví.³⁵

OOPP pro ochranu nohou jsou speciální boty. Pokud zdravotník pracuje v prostředí, kde hrozí uklouznutí na mokré podlaze, měl by mu zaměstnavatel poskytnout protiskluzové boty. V laboratořích je vhodná antistatická obuv odolná proti chemikáliím.

OOPP pro ochranu těla jsou ve zdravotnictví nejčastěji ochranné pláště, zástěry a oblečení (tričko, kalhoty, mikina, šaty), které by měl zaměstnavatel poskytovat zaměstnancům, aby nedošlo k přílišnému ušpinění jejich vlastních věcí. Dále se může jednat o speciální obleky, které chrání proti plynům, prachu nebo proti potřísnění chemikáliemi (pevným, kapalným nebo i aerosolům) a biologickými činiteli. Vhodnost obleku do konkrétní situace je možné zjistit podle piktogramů. Pro záchranáře je vhodné reflexní oblečení, aby byli vidět ve snížené viditelnosti v terénu. Existují i obleky proti mechanickému poškození.

³⁴ Souhrn směrnice SZO Hygiena rukou ve zdravotnictví. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. Vydáno 2011 [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/LB/Hygiena_rukou/Hygiena_rukou_ve_zdravotnictvi_Prvni_globalni_vyzva.pdf.

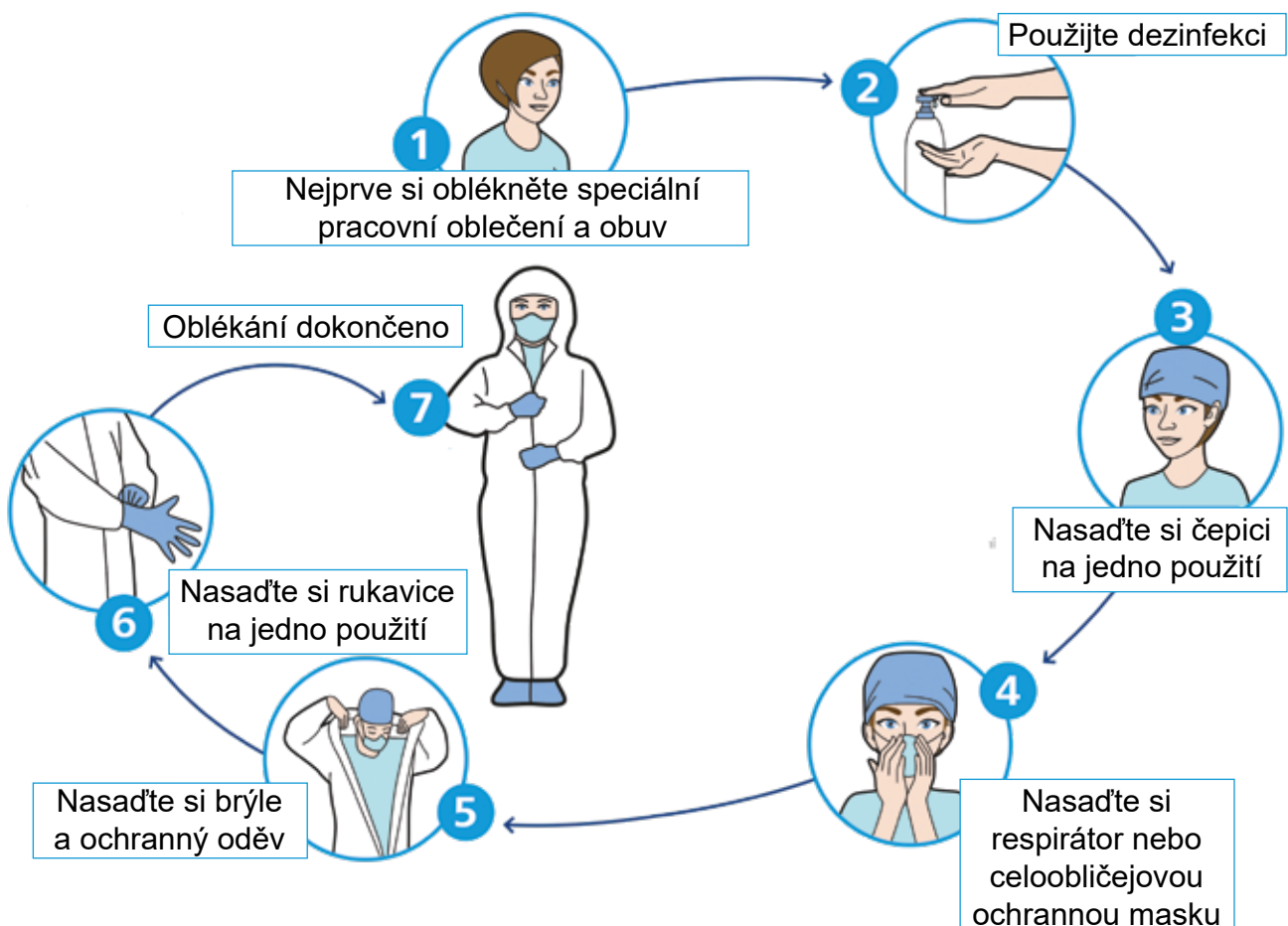
³⁵ Tamtéž.

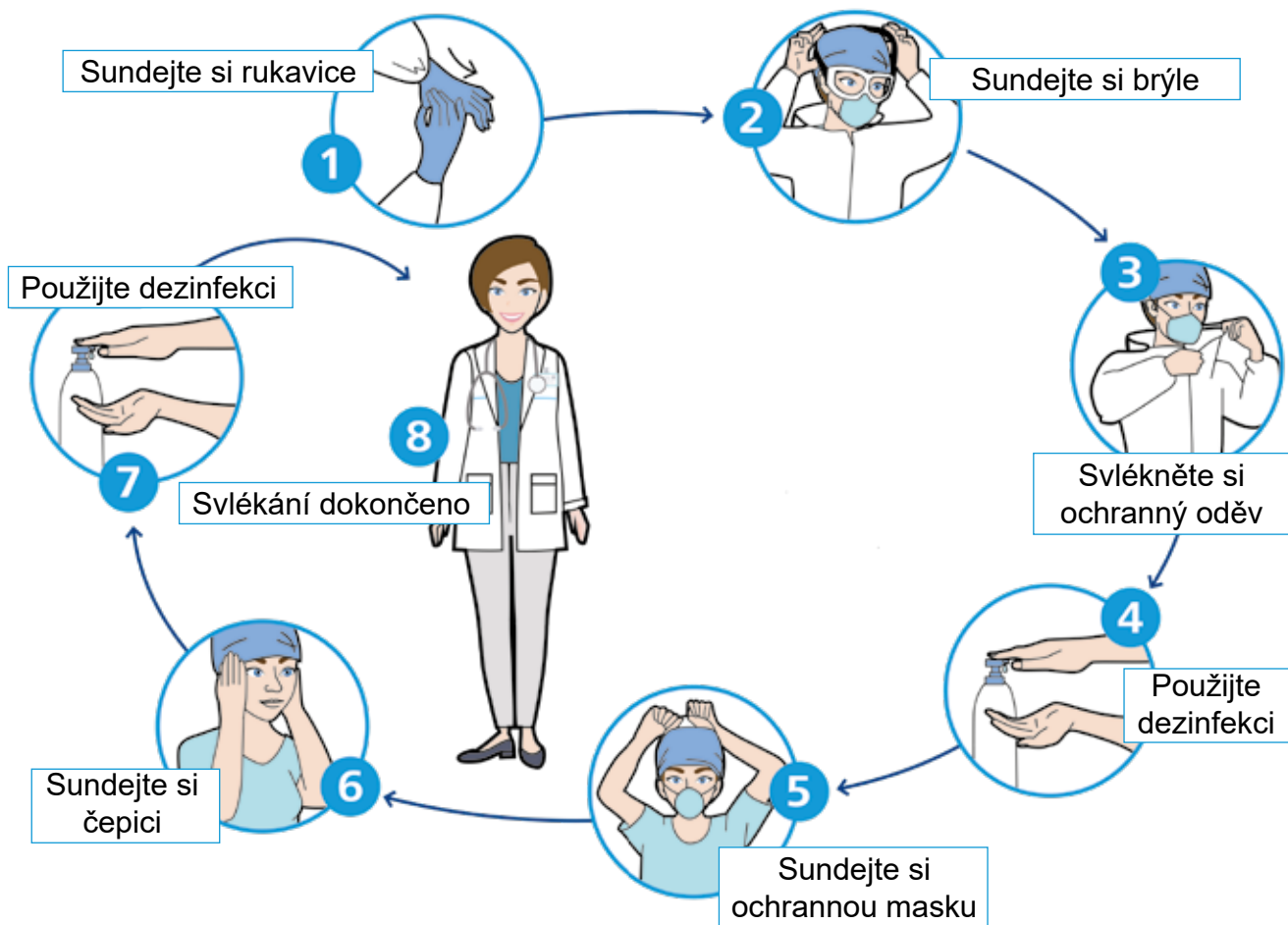
Ve zdravotnictví je nutné odlišovat případy, kdy je nutné používat sterilní OOPP, a případy, kdy stačí obyčejné OOPP. Zaměstnancům by měly být přístupné jednorázové sterilní rukavice, respirátory, čepice, operační zástěry, ústenky atd. v různých velikostech, aby si mohli vybrat ty správné. Je třeba brát ohled na zdravotní stav zaměstnanců (a pacientů), proto je vhodné mít například rukavice i jiné než latexové s pudrem, a to z důvodu možného vyskytnutí alergie na latex nebo horší snášenlivost pudru.

5.2 Oblékání a svlékání OOPP

Pokud OOPP neobsahují návod na správné používání (například ochranných brýlí), měli by být zaměstnanci řádně informováni o způsobu jejich používání.

U některých OOPP je obzvlášť důležité dát si pozor na to, jakým způsobem se nasazují a svlékají. Pokud by se to neprovedlo správně, mohlo by dojít například ke kontaminaci chráněných částí těla.

5.2.1 Oblékání operačních plášťů

Plášť se obléká tak, že se uchopí na vnitřní straně výstřihu a natáhnou se ruce, aby se samovolně rozložil (svěsil). Poté se vloží ruce do rukávů a jiná osoba na zádech zaváže tkaničky. Následně si osoba oblékající plášť umyje ruce a nasadí rukavice, potom chytí kratší tkaničku na boku pláště a kartu s delší tkaničkou podá druhé osobě, která ji obmotá kolem pasu. Nakonec se obě tkaničky na boku zavážou. Další plášť pomáhá obléct již oblečená osoba.³⁶

Při svlékání pláště je důležité vyhnout se styku s kontaminovanou stranou. Plášť by se měl srolovat ze zad dopředu a svléknout i s ochrannými rukavicemi. Následně se plášť vloží do nádoby na

³⁶ TOMSOVÁ, Pavlína. *Dodržování bariérových ošetrovacích technik v souvislosti s infekcí v místě chirurgického výkonu*. Pardubice, 2020. 85 s. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, fakulta zdravotnických studií. Dostupné také z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/76109/TomsovaP_DodrzovaniBarierovych_JW_2020.pdf?sequence=4&isAllowed=y.

infekční odpad, přičemž je stále důležité dávat si pozor, aby nedošlo ke styku s kontaminovanou stranou (ta by měla být zabalená dovnitř).³⁷

5.2.2 Nasazování a sundávání rukavic

Rukavice by se při nasazování měla chytat pouze za okraj u zápěstí. Nejdříve se vytáhne z obalu jedna rukavice a nasadí se na druhou ruku. Poté se vytáhne rukou s rukavicí druhá rukavice a nasadí se na první ruku. Rukavice se mohou následně na ruku upravit a uhladit.

Při sundávání by se měla rukavicí stáhnout jedna rukavice od zápěstí přes prsty, aniž se kontaminovaná část jakékoli rukavice dotkla čisté ruky. Sundanou rukavicí stále drží ruka v rukavici. Palec svlečené rukavice se pak opatrně zasune pod okraj rukavice na zápěstí na druhé ruce

³⁷ Postup při svlékání – operační plášť. Servier [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.servier.cz/covid-19/postup-pri-svlekani-operacni-plast>.

a pak se přetáhne přes dlaň a prsty, které drží první rukavici. Rukavice by se pak měly správně vyhodit do zdravotnického odpadu. Po sundání rukavic je potřeba dezinfikovat ruce kvůli možné kontaminaci.

5.2.3. Nasazování a sundávání ústenek

Ústenka by se měla nasazovat umytýma a nejlépe i dezinfikovanými rukama. Při správném nasazení ústenka zakrývá nos a ústa a mezera mezi tváří a ústenkou je minimální.³⁸

Ústenky se sundávají za tkaničky nebo gumičku zezadu dopředu. Poté by se měly umýt ruce.

Jednorázové ústenky se vyhazují do zdravotnického materiálu. Respirátory vyšší třídy je možné několikrát sterilizovat.³⁹

5.3 Likvidace OOPP

Ve zdravotnictví vzniká tzv. odpad ze zdravotní péče. Do něj patří i vyhozené jednorázové OOPP a další, občas i nebezpečné věci. Nakládání s odpady upravuje obecně zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech. Zdravotnická zařízení jakožto původci odpadu mají ze zákona povinnost zpracovat pokyny pro nakládání s těmito odpady. Ty mají být součástí provozního řádu zařízení.⁴⁰ Jestliže váha takového odpadu v zařízení převyšuje 10 tun ročně, je zdravotnické zařízení povinno zajistit nakládání s odpadem osobou, která je pro tuto činnost odborně způsobilá. Použité OOPP budou ve zdravotnictví dost často nebezpečným odpadem podle katalogového čísla 15 02 02 přílohy č. 1 vyhlášky č. 93/2016 Sb., o Katalogu odpadů, který by se měl označit za infekční (označení HP 9 podle zákona o odpadech).

Podle vyhlášky č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče, se odpady třídí již v místě vzniku. Nebezpečný odpad by se měl pak uložit do oddělených, krytých, uzavíratelných, nepropustných a mechanicky odolných obalů,

³⁸ Doporučení k používání respirátorů a roušek (ústenek) a doporučené třídy ochrany pro vybrané profese. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. Vydáno 12. 4. 2020 [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/doporuzeni-k-noseni-respiratoru-a-rousek-ustenek-a-doporucene-tridy-ochrany-pro-vybrane-profese/>.

³⁹ Tamtéž.

⁴⁰ § 89 odst. 1 zákona o odpadech.

podle možnosti spalitelných bez nutnosti další manipulace s odpadem. I nádoby na odpad by měly být vhodně označeny, aby bylo zřejmé, že se v nich může nacházet nebezpečný odpad.

Plné pytle z nádob, do kterých se odpad vhazuje, by měly být zavázány a zvenku vydezinfikovány. Porušené pytle nemusí být osobami, které odpady odváží, převzaty.

5.4 OOPP při výskytu rezistentních kmenů a při epidemiích

Při epidemiích by se OOPP měly využívat i preventivně, přičemž použitý typ OOPP závisí na druhu epidemie. V případě, že dochází přímo ke styku s infikovaným pacientem, je vhodné používat účinnější OOPP než ty s minimální doporučenou účinností. OOPP je potřeba vhodně přizpůsobit rizikům, které zdravotníkům v daném prostředí hrozí. Proto například osobám, které nejsou v kontaktu s nakaženými, stačí pouze OOPP, která splňují nižší úroveň ochrany (u onemocnění covid-19 tak takovým osobám stačí pouze respirátory typu FFP2 nebo ústenky, ochranné rukavice a správné dodržování hygienických návyků). U zdravotníků přímo pracujících s nakaženými, kteří mohou přijít do styku i s aerosoly, je potřeba daleko vyšší úroveň ochrany (u onemocnění covid-19 je pro takové zdravotníky vhodné nosit respirátor typu FFP3, brýle, ochranný plášť, jednorázové rukavice a čepici).⁴¹

⁴¹ Doporučení k používání ochranných prostředků a pomůcek (OOPP) a doporučené třídy ochrany pro zdravotnické pracovníky v případě výskytu epidemie/pandemie infekčního onemocnění. Ministerstvo zdravotnictví České republiky [online]. Vydáno 10. 6. 2020, [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: https://zdravotni.praha.eu/public/ce/7c/2/3139839_1091587_doporuceni_MZCR.pdf.

6 CHYBY PŘI POUŽÍVÁNÍ OOPP

V období od 3. 5. do 23. 5. 2021 proběhl v nemocnicích v České republice průzkum, jehož cílem bylo zjistit, jak se v nemocnicích provádí řízení rizik onemocnění přenosnou infekcí, jak jsou zaměstnanci informováni o těchto rizicích a jak probíhá jejich kontrola. Respondenti, záměrně pracovníci BOZP, měli v tomto průzkumu také posoudit, jak opatření ke snížení nebo odstranění rizika zafungovala v případě koronavirové pandemie, jaké chyby vysledovali a jak hodnotí svoji roli pracovníka BOZP z různých hledisek.

Odpovědi na dotazy k tomuto průzkumu se vrátily z 27 nemocnic, z nichž 3 jsou fakultními nemocnicemi, 4 jsou krajské nemocnice a zbylých 20 nemocnic jsou regionální nemocnice, městské nemocnice či specializované ústavy.

Nejčastěji (v 74 % případů) dotazník vyplňovali pracovníci BOZP – bezpečnostní technici BOZP či osoby odborně způsobilé v prevenci rizik.

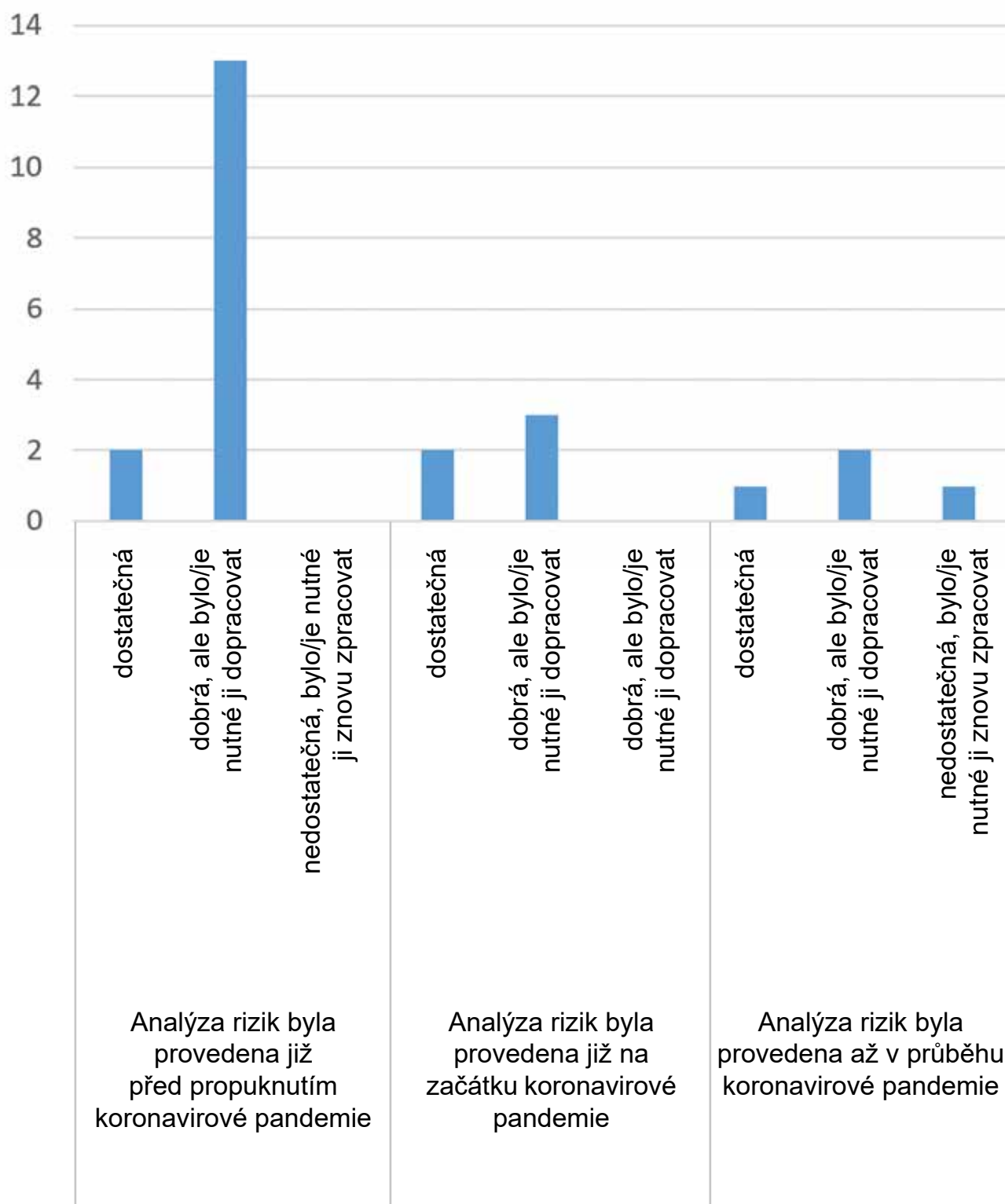
6.1 Řízení rizik

Výchozím předpokladem pro úspěšné řízení rizik je jejich analýza. Průzkum však ukázal, že ve 37 % nemocnic není vůbec zřízena pozice rizikového analytika. Bylo by proto vhodné dalším zkoumáním zjistit, zda a jak se analýza rizik v těchto nemocnicích provádí.

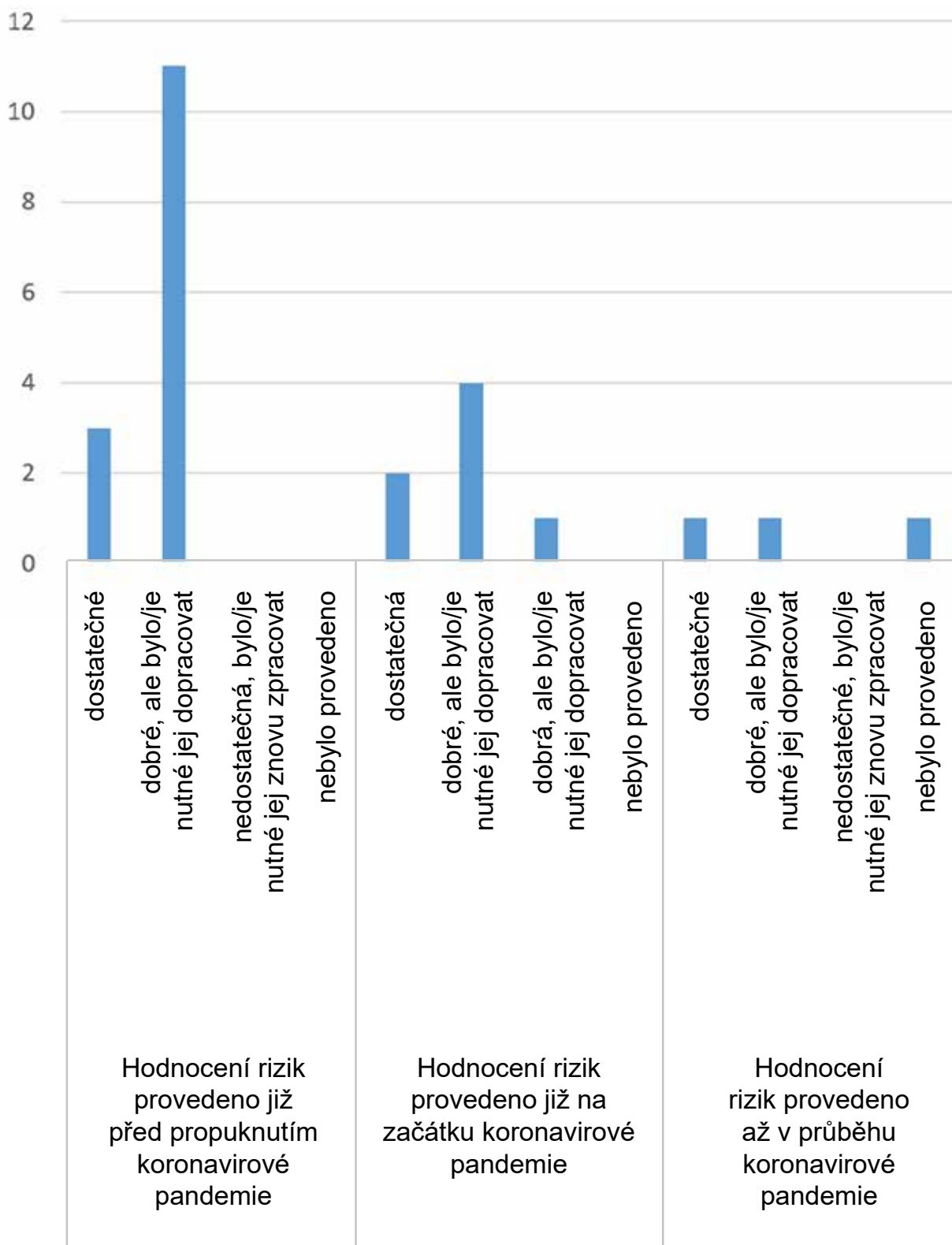
Onemocnění covid-19 patří mezi přenosné infekce, proto bylo zjišťováno, jestli byly analýza rizik, hodnocení rizik a opatření ke snížení nebo odstranění rizika onemocnění přenosnou infekcí provedeny již před vypuknutím koronavirové pandemie. Více než polovina nemocnic byla připravena: měla analýzu, hodnocení a opatření vypracovány včas. Přibližně ve třetině nemocnic tyto činnosti udělali na začátku nebo v průběhu pandemie, ve třech nemocnicích nebyly analýza a hodnocení rizik provedeny vůbec.

V průběhu pandemie se ukázalo, že vypracované analýzy, hodnocení a opatření je nutné neustále doplňovat, měnit či aktualizovat. Platí to pro dokumenty zpracované jak před propuknutím koronavirové pandemie, tak i na jejím začátku či v jejím průběhu.

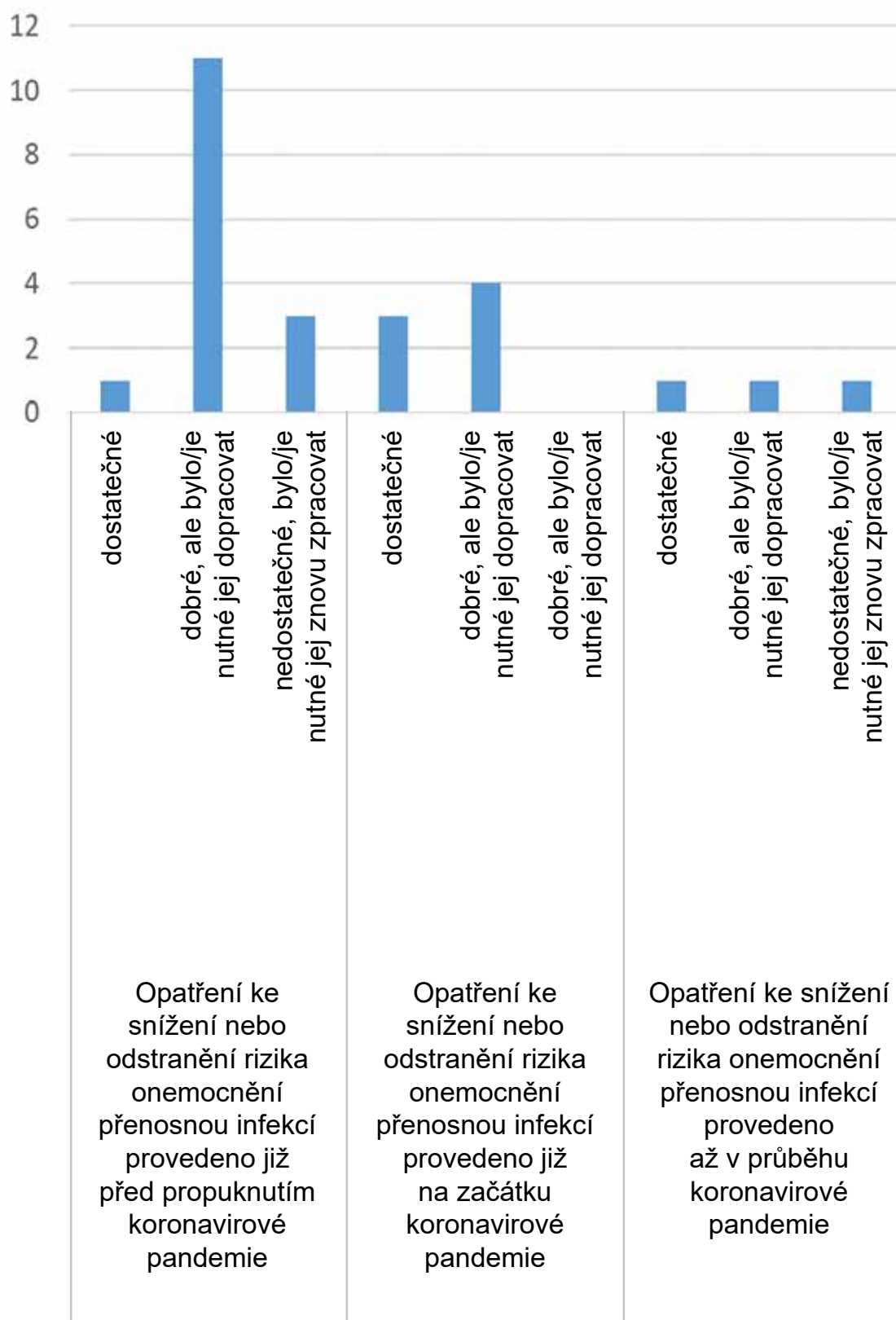
Analýza rizik onemocnění přenosnou infekcí se pro hodnocení rizik a následné řízení opatření ukázala jako:

Hodnocení rizik onemocnění přenosnou infekcí se pro následné řízení opatření ukázalo jako:

Opatření ke snížení nebo odstranění rizika onemocnění přenosnou infekcí se ukázalo jako:

Části postupu pro hodnocení rizika onemocnění covidem, které se použily ve zkoumaných nemocnicích, ukazuje následující graf:

Které části postupu pro hodnocení rizika onemocnění covidem-19 se použily? (n = 24)

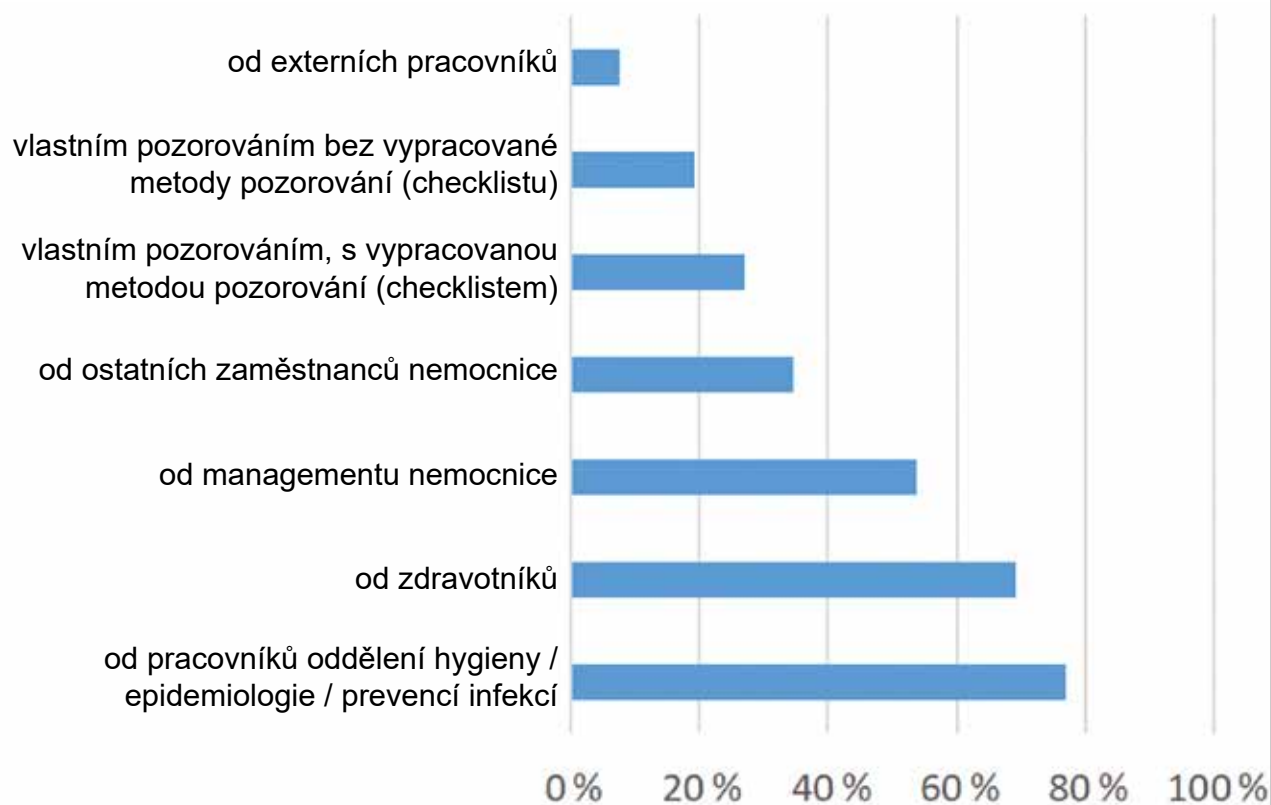

Rezervy je možné vidět zejména v tom, že vypracování seznamu a míst činností, stejně jako projednání zjištěného rizika se zaměstnanci, bylo provedeno jen přibližně v polovině nemocnic.

Z průzkumu vyplynulo, že vyhledávání rizik se provádí spíše pravidelně, s různými periodami (několikrát ročně, jednou ročně, méně často) a při změnách, které to vyžadují (vznik oddělení, změna organizace práce). Kontrolní činnost nebo podněty zaměstnanců k vyhledávání rizik téměř nepřispívají.

Pracovníci hygieny a zdravotníci nejvíce poskytují zdroje informací pro vyhledávání rizik, nejméně jde o vlastní pozorování pracovníků BOZP:

K vyhledávání rizik onemocnění přenosnou infekcí se používají informace získané

Registr rizik je veden ve všech zařízeních, a to jak v elektronické, tak i papírové podobě, nebo v kombinaci obou.

O obsahu registru rizik jsou všichni zaměstnanci informováni v 88 % nemocnic, ale management a odbory jen v 54 % případů. Orgány ochrany veřejného zdraví a orgány inspekce práce informuje o obsahu registru rizik relativně málo nemocnic (38 %, resp. 12 %).

K informování zaměstnanců o aktualizaci rizik a opatřeních k jejich snižování nebo odstraňování se v 81 % případů využívají pravidelná školení BOZP. Přibližně třetina k tomuto používá oběžník či e-mail od managementu, nebo informace předává přímý nadřízený. Naopak oddělení BOZP se do tohoto procesu téměř nezapojuje.

6.2 Koronavirová pandemie

Informace nebo školení o opatřeních ke snížení rizika při koronavirové pandemii (nošení OOPP) byly poskytnuty ve většině nemocnic všem zaměstnancům, tedy nejen zdravotníkům nebo těm, kteří o pacienty

s covidem-19 přímo pečovali. Tomuto zjištění odpovídá obdobný dotaz položený zdravotníkům v souběžném průzkumu.

Odbornost a znalosti pracovníků BOZP využily téměř $\frac{3}{4}$ nemocnic při nákupu OOPP v souvislosti s koronavirovou epidemií. Přesto skoro ve čtvrtině nemocnic neměli pracovníci BOZP možnost ovlivnit výběr nakupovaných OOPP.

Kontroly dodržování opatření ke snížení rizika vzniku onemocnění covid-19 provádělo 63 % pracovníků BOZP, a to buď pravidelně, nebo příležitostně. Naopak 22 % pracovníků BOZP tyto kontroly vůbec neprovádělo, protože to není v jejich kompetenci, nebo i s odůvodněním, že jsou zbytečné, protože se vše dodržuje.

Při svých kontrolách zjistili pracovníci BOZP, že OOPP se používají tak, jak je vyžadováno (59 %), nebo většinou (33 %). Hodnocení pracovníky BOZP je tedy velmi příznivé, podobně jako v případě, kdy se zdravotníci hodnotili navzájem.

Četnost zaznamenaných chyb při oblékání, používání a svlékání OOPP podle jednotlivých typů ukazuje tento graf:

Nejméně chyb bylo zaznamenáno u používání rukavic. Nejspíše proto, že je to běžně používaný OOPP, který zdravotníci umí používat. Přesto

se OOPP většinou používaly správně, obtíže se nejčastěji vyskytly u používání ochranného oděvu a respirátoru/ústenky.

Při dotazu na svoji roli ve zvládnutí covidové situace ji pracovníci BOZP hodnotili většinou jako nezastupitelnou nebo velmi důležitou ve všech dotazovaných oblastech: řízení rizik, kontrola dodržování opatření, poskytování praktických rad a ad hoc konzultací,

profesionalita a osobní, lidský přístup. Za nezastupitelnou je tato role nejvíce považována v osobním, lidském přístupu (37 %) a v řízení rizik (22 %).

Na vysvědčení si dali pracovníci BOZP za zvládnutí covidové situace z hlediska dodržování přijatých opatření průměrnou známku 1,6. To je o něco lepší hodnocení než u zdravotníků, kteří za celkové zvládnutí situace z hlediska OOPP dali průměrnou známku 1,9.

7 VZDĚLÁVÁNÍ A ŠKOLENÍ V OBLASTI OOPP

7.1 Obecný náhled na školení

Jak již bylo nastíněno v 1. kapitole, **je povinností zaměstnavatele, aby své zaměstnance řádně o užívání OOPP proškolil, seznámil nebo poučil.** Sám zákoník práce pamatuje na tuto povinnost, kdy je zaměstnavatel **povinen seznámit** svého zaměstnance při nástupu do práce se všemi interními dokumenty a dále ho musí poučit o všech možných rizicích a opatřeních s nimi spojených (předpisech BOZP). Zaměstnavatel by měl dodržování uvedených předpisů **vyžadovat a kontrolovat.**⁴² **Konkrétní obsah školení, četnost či osobu školitele zákon neupravuje, a je tedy ponechán poměrně široký prostor pro uvážení zaměstnavatele.**

Je to tedy zaměstnavatel, který si volí formu školení, kdy si může vybrat např. klasickou formu se školitelem, nebo e-learning. Přesto by ale všechny úkony s tím spojené měly být pro zaměstnance jasné a srozumitelné. Zaměstnanci by měli vědět, jaké OOPP mají používat, k čemu slouží, jak často by je měli měnit apod. Je samozřejmostí, že pokud dojde v seznamu využívaných OOPP ke změně, pak je třeba provést i nové proškolení o jejich používání apod.⁴³

7.2 Závěry výzkumné studie

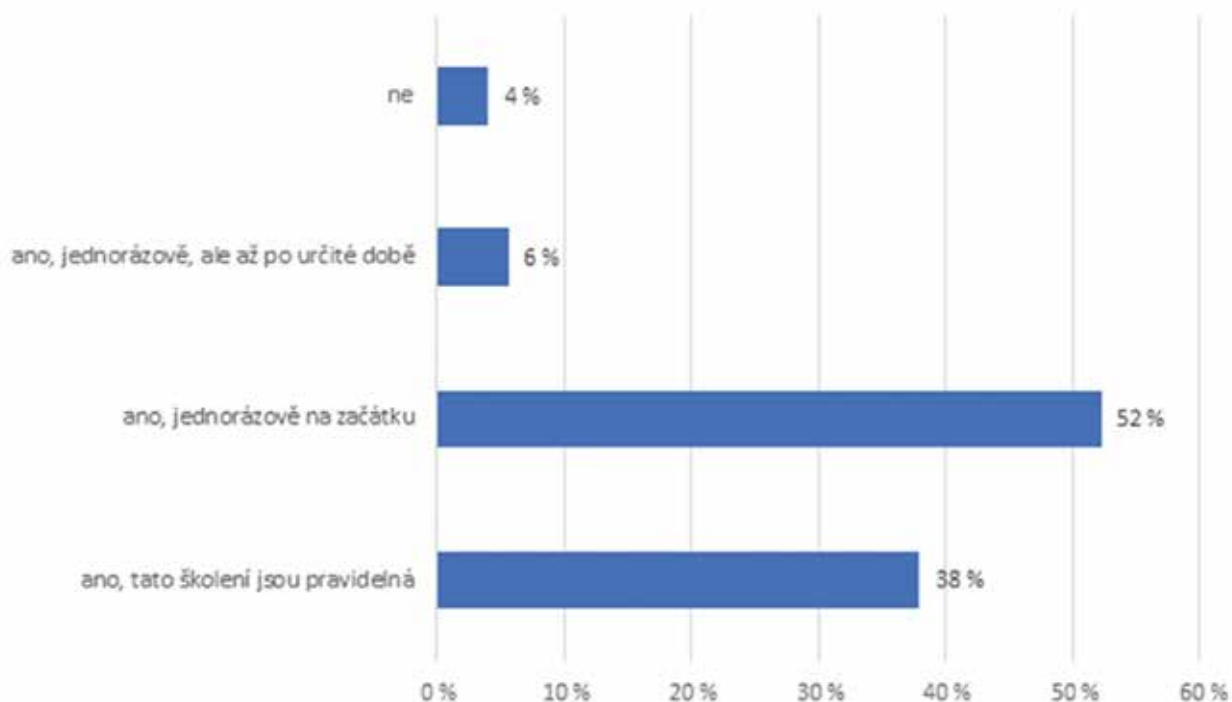
Na základě provedeného výzkumu v 27 nemocnicích mezi 745 zaměstnanci, jenž je přílohou číslo 1 této brožury, můžeme konstatovat tyto dva výsledky, na které je vhodné se více zaměřit:

1. Na otázku „*Byli jste proškoleni, jaké OOPP, kdy a jak správně používat?*“ odpovědělo 52 % respondentů, že ano, ale pouze na začátku nástupu do zaměstnání.

⁴² § 37 a § 103 zákoníku práce.

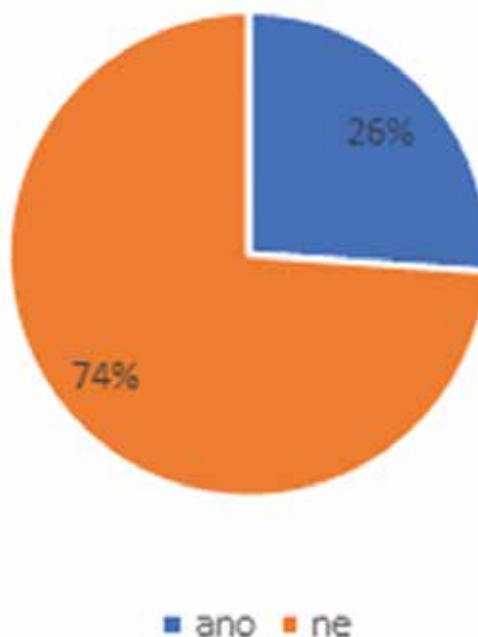
⁴³ Viz článek Několik otázek na téma OOPP. BOZP info [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/nekolik-otazek-na-tema-oopp>, a článek Jak seznámit a proškolit zaměstnance pro používání osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP). Školení BOZP [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.skolenibozp.cz/aktuality/jak-skolit-pouzivani-oopp/>.

Byli jste proškoleni, jaké OOPP, kdy a jak správně používat? (n = 745)

2. Na otázku, zda si pracovníci mohli vybrat správnou velikost respirátoru, odpovědělo 74 % dotázaných, že nikoliv.

Měli jste možnost vybrat si správnou velikost respirátoru? (n = 635)

7.2.1 Četnost proškolení na pracovišti

Přestože bylo výše řešeno, že obsah, frekvence i průběh školení ohledně využívání OOPP závisí na úvaze zaměstnavatele, je možné učinit závěr, že uvedený výsledek je nedostatečný. Situace na pracovišti může být proměnlivá, a tím dochází i ke změně potřeby různých OOPP. **To se týká především zdravotnictví, kde se objevují nové hrozby a rizika častěji,** než třeba při práci ve výškách. Můžeme mluvit např. o pandemii covid-19, která přinesla obrovský tlak na zdravotnictví, a s tím spojený např. nedostatek OOPP, větší potřebu zásobování OOPP, nové a lepší OOPP, jiná pravidla apod.

Školení ohledně OOPP a jejich četnost by se měla přizpůsobovat těmto situacím. Za ideální stav lze považovat, že v případě nastalé změny podmínek na pracovišti dojde k novému vyhodnocení míry rizika a v závislosti na něm se upraví a přizpůsobí **nový plán používání a poskytování OOPP, podle kterého se bude dále postupovat a s nímž musí být opět všichni zaměstnanci seznámeni a ohledně nových OOPP proškoleni.**

Např. před pandemií covid-19 existovala u zaměstnavatele určitá pravidla, které OOPP používat, jak OOPP užívat nebo jak často je měnit. Po vypuknutí pandemie bezpochyby došlo ke zvýšení potřeby OOPP pro více zaměstnanců, zavedení nových pravidel pro důkladnou dezinfekci, častější obměnu OOPP atd. V takové situaci je třeba, aby zaměstnavatel své pracovníky opětovně seznámil a poučil o nových podmínkách používání OOPP.

Není tedy správný závěr, že stačí pouze jedno školení o používání OOPP na začátku pracovního vztahu, a následně již není třeba znovu tak činit. Právě

naopak, **zaměstnanci by měli mít aktuální, jasné a srozumitelné informace o riziku, které jim hrozí, jak se před ním mají chránit a jak mají vybrané OOPP používat.**

Nikde **není však stanovena jasná periodicita těchto školení** a stále platí, že je to na zaměstnavateli. **Doporučením může být pravidelné proškolení zaměstnanců,** případně je možné využít newslettery o změnách v používání OOPP s návody k jejich použití, které by např.

chodily zaměstnancům do e-mailových schránek, nebo byly vyvěšeny na pracovišti.

Vzhledem k potřebě informovat všechny zaměstnance, kterých se změna týká, je **lepší volbou pravidelné proškolení** než vyvěšení letáčku na pracovišti, protože zaměstnavatel nemůže mít jistotu, že si uvedený plakát pracovník přečte. **Zaměstnavatel je totiž povinen na případnou výzvu zpětně prokázat, zda jeho zaměstnanci byli seznámeni s OOPP na pracovišti.**

7.2.2 Výběr OOPP

Výběr OOPP, jak bylo řečeno v jiných kapitolách, záleží na zaměstnavateli. Na druhou stranu **jeho možnost výběru není neomezená**. Je potřeba, aby zaměstnavatel zvážil míru rizika, podmínky na pracovišti, ale **i fyzické potřeby/předpoklady jednotlivých zaměstnanců**. Z toho důvodu je taktéž 2. výsledek z dotčeného výzkumu neudržitelný. Zaměstnavatel by měl respektovat potřeby svých zaměstnanců a tomu i přizpůsobit výběr OOPP.

Uvedené je možné demonstrovat na situaci u obuvi a respirátorů. Pokud má například zaměstnanec obdržet jako OOPP ochrannou obuv a jeho velikost nohy je 38, ale zaměstnavatel žádnou obuv v této velikosti nemá, a proto mu vydá obuv s velikostí 41, není zde pochyb o nesprávném postupu zaměstnavatele, který poskytl nesprávně OOPP, protože obuv, která je větší o tři čísla jen stěží bude plnit svoji ochrannou funkci pro zaměstnance s podstatně menší velikostí, ba právě naopak ho bude spíše ohrožovat.

Obdobně je třeba přistupovat i k respirátorům či jiným OOPP, které jsou zaměstnanci poskytovány. V případě, kdy existuje několik velikostí OOPP a jejich funkce je závislá na tom, aby pracovník obdržel správný rozměr, není možné mu vydat prostředek, který tomu neodpovídá. Taková situace by sice formálně zbavila zaměstnavatele jeho povinnosti poskytnout OOPP, ale nikdy by nedošlo k naplnění účelu této povinnosti – ochrana zdraví zaměstnance.

S tím je spojena i další otázka výzkumu, a to, zda měli respondenti možnost vybrat si z různých druhů OOPP. Na tuto otázku odpovědělo 51 %, že nikoliv. V tomto případě záleží, o jaký druh se jedná. V případě, kdyby šlo o pouhou barvu nebo o to, zda by se respirátor zavazoval za hlavou nebo za ušima, pak je možnost výběru bezpředmětná, protože všechny varianty by měly plnit svou funkci stejně. Na druhou

stranu, pokud je tím myšleno, jaká kategorie respirátoru bude využita, zda půjde např. o FFP3 nebo FFP2, pak záleží na tom, jak rozhodne zaměstnavatel. Ten by opět měl rozhodovat na základě analýzy míry rizika při zohlednění všech skutečností relevantních pro rozhodnutí. Následně by měl

rozhodnout, jaký respirátor bude zvolen, aby v největší možné míře omezil hrozící riziko pro pracovníky. Nesmí se tedy brát ohled na to, který respirátor je například nejlevnější, ale na to, který je nejúčinnější.

8 POSOUZENÍ MODELOVÝCH SITUACÍ

8.1 Modelová situace č. 1

Do ambulance praktického lékaře přišel muž, který si stěžuje, že trpí průjmem, bolestí břicha a má horečku. Náhle začne zvracet. Lékař usoudí, že může jít o gastroenteritidu způsobenou norovirem. Jaké OOPP musí lékař a sestra použít při ošetření tohoto pacienta?

- a. Ochranu dýchacích cest
- b. Vyšetřovací rukavice
- c. Ochranu očí
- d. Žádné

8.2 Řešení modelové situace č. 1

Norovirus se přenáší zejména fekálně-orální cestou. Ovšem může se přenášet i vzduchem, a to v případě, že pacient zvrací. V takové situaci je nutná ochrana dýchacích cest, stejně jako použití rukavic, které zabraňují riziku kontaktu s biologickým materiálem, pokud by pacient začal znovu zvracet. Správné odpovědi jsou za a. a za b.

Lékař by tyto OOPP měl mít k dispozici, být o jejich používání poučený a měl by znát riziko, proti kterému ho tyto prostředky chrání. Je povinností zaměstnavatele, aby zajistil dostatek takových prostředků, není možné ošetřovat tohoto pacienta bez nich s odkazem na jejich nedostatek. Zaměstnanec je povinen uvedené dodržovat a zaměstnavatel by ho měl kontrolovat. OOPP by měly být po celou dobu užívání účinné, schopné ochrany, a proto by v uvedeném případě mělo docházet k jejich pravidelnému obměňování. Zde lze doporučit, že v rámci péče o nemocné je lepší využívat jednorázové OOPP, které není možné opakovaně používat. Především se tak možným rizikům, která by mohla vzniknout z nedostatečné dezinfekce nebo sterilizace daného OOPP.

Vždy je to zaměstnavatel, který vyhodnocuje míru pravděpodobného rizika a stanovuje potřebu jednotlivých OOPP. S ohledem na konkrétní situaci zde jde o riziko týkající se biologických činitelů, pro které se doporučují tyto OOPP, jejichž úkolem je zabránit přenosu onemocnění.

Lze konstatovat, že OOPP, které slouží pro ochranu dýchacích cest včetně vyšetřovacích rukavic, by měl praktický lékař mít vždy k dispozici. Důvodem je, že se velmi často jako první setká s nemocným pacientem, a proto by u něho mělo být bráno v úvahu prakticky každé možné riziko.

8.3 Modelová situace č. 2

Na oddělení urgentního příjmu se dostaví pacient s uzavřenou zlomeninou loketní kosti, u kterého byla již dříve diagnostikována uzavřená plicní tuberkulóza. Jaké OOPP musí lékař a sestra použít při ošetření tohoto pacienta?

- a. Ochranu dýchacích cest
- b. Vyšetřovací rukavice
- c. Ochranu očí
- d. Hygienickou dezinfekci rukou
- e. Žádné

8.4 Řešení modelové situace č. 2

Uzavřená plicní tuberkulóza patří mezi onemocnění, která se nepřenášejí kapénkami. Z toho důvodu není nutné zajišťovat ani ochranu dýchacích cest, ani oční sliznice. Stejně tak je zbytečné používat vyšetřovací rukavice. Ochranu vlastního zdraví před mikroby, které se dostanou na ruce kontaktem s pacientem, zajistí hygienická dezinfekce rukou. Správná odpověď je d.

Podmínky poskytnutí dezinfekce zůstávají stejné jako v první modelové situaci. Zaměstnavatel je povinen uvedené zajistit a zaměstnance o potřebě správné hygieny v podobě dezinfekce rukou poučit. Zaměstnanec je pak povinen pokyny zaměstnavatele týkající se používání dezinfekce dodržovat.

Dezinfekční prostředky se poskytují především k zabránění vzniku a šíření infekčních onemocnění. Ve zdravotnických zařízeních je povinnost udržovat nástroje, prostředky, ale i ruce v čistotě. Je zapotřebí, aby v případě kontaktu s biologickým materiálem došlo k vyčištění daného prostředku nebo rukou pomocí dezinfekce. Dezinfekce je tedy

nedílnou součástí světa zdravotnictví a zaměstnavatel by vždy měl zajistit její dostatek a dodání zaměstnancům včetně jejich řádného poučení.

8.5 Modelová situace č. 3

Na dětském oddělení je kvůli dehydrataci hospitalizováno dítě s těžkým průběhem angíny. Jaké OOPP musí zdravotníci používat při ošetřování tohoto pacienta?

- a. Ochranu dýchacích cest
- b. Vyšetřovací rukavice
- c. Ochranu očí
- d. Žádné

8.6 Řešení modelové situace č. 3

Angína patří mezi infekční onemocnění bakteriálního původu, které se přenáší vzduchem. Proto je nutná ochrana dýchacích cest. Používání dalších OOPP je zbytečné. Správná odpověď je a.

I v tomto případě zůstává způsob poskytnutí tohoto OOPP stejný jako ve výše popsaných situacích. Zaměstnavatel po vyhodnocení pravděpodobného výskytu rizika rozhodne o poskytnutí správného OOPP, poučí své zaměstnance a následně jim tyto prostředky poskytne. V tomto případě lze opět doporučit využívání jednorázových prostředků, které se po ošetření pacienta zlikvidují. Tyto OOPP by měly být upřednostněny při léčbě nemocného, protože se jimi předchází dalšímu šíření onemocnění, které by mohlo být způsobeno nedostatečným vyčištěním již použitých prostředků.

9 RELEVANTNÍ PRÁVNÍ ÚPRAVA

9.1 Zákonná právní úprava

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 309/2006 Sb., kterým se upravují další požadavky bezpečnosti a ochrany zdraví při práci v pracovněprávních vztazích a o zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při činnosti nebo poskytování služeb mimo pracovněprávní vztahy, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 373/2011 Sb., o specifických zdravotních službách, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 94/2021 Sb., o mimořádných opatřeních při epidemii onemocnění covid-19 a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějšího předpisu

9.2 Prováděcí právní předpisy

Nařízení vlády č. 390/2021 Sb., o bližších podmínkách poskytování osobních ochranných pracovních prostředků, mycích, čisticích a dezinfekčních prostředků (*Pozn.: účinné od 1. 11. 2021 – nahrazuje NV 495/2001 Sb.*)

Vyhláška č. 306/2012 Sb., o podmínkách předcházení vzniku a šíření infekčních onemocnění a o hygienických požadavcích na provoz zdravotnických zařízení a ústavů sociální péče, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 537/2006 Sb., o očkování proti infekčním nemocem, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 473/2008 Sb., o systému epidemiologické bdělosti pro vybrané infekce, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 92/2012 Sb., o požadavcích na minimální technické a věcné vybavení zdravotnických zařízení a kontaktních pracovišť domácí péče, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 102/2012 Sb., o hodnocení kvality a bezpečí lůžkové zdravotní péče, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 8/2021 Sb., o katalogu odpadů a posuzování vlastností odpadů

9.3 Další přepisy

Metodický návod, program prevence a kontroly infekcí ve zdravotnických zařízeních poskytovatelů akutní lůžkové péče, vydaný ve Věstníku MZ ČR, částka 2/2013, s. 65 a následující

Věstník č. 5/2012 – hygiena rukou při poskytování zdravotní péče

Metodický návod Ministerstva zdravotnictví k řešení problematiky infekce HIV/AIDS v České republice. Věstník částka 10/2016

Dohoda o prevenci poranění ostrými předměty v nemocnicích a ostatních zdravotnických zařízeních, provedená směrnicí Rady 2010/32/EU ze dne 10. 5. 2010

Metodické opatření č. 5 Ministerstva zdravotnictví – částka 8/2005 Věstníku – Postup při ochraně před vznikem a šířením vztekliny u lidí po poranění zvířetem

Směrnice WHO – hygiena rukou ve zdravotnictví – soubor z r. 2009. [cit. 23. 10. 2021] Dostupné také z: <http://www.szu.cz/publikace/souhrn-smernice-svetove-zdravotnicke-organizace-hygiena>

Doporučení ČLS JEP pro kontrolu výskytu kmenů MRSA ve zdravotnických zařízeních

Metodický návod Ministerstva zdravotnictví České republiky na mytí rukou z roku 2005

Metodický návod Ministerstva zdravotnictví č. 18875/2005/OZP postup při ochraně před vznikem a šířením vztekliny u lidí po poranění zvířetem – doporučený standard

Metodický pokyn Ministerstva zdravotnictví č. HEM-370-22.1.01/3238 zajištění hlášení, diagnostiky a léčení Creutzfeld-Jakobovy nemoci (CJN) a nové varianty této nemoci (nvCJN)

MZDR 36368/2007 Metodický pokyn – Prevence virového zánětu jater

Certifikovaná metodika pro nakládání s odpady ze zdravotnických, veterinárních a jim podobných zařízení. [cit. 23. 10. 2021] Dostupné také z: <http://www.szu.cz/tema/zivotni-prostredi/projekt-tacr-metodika-pro-nakladani-s-odpady-ze>

Věstník MZ ČR částka 13/2003 – Metodické opatření – Doporučené standardy definice případů pro hlášení infekčních onemocnění

Věstník MZ ČR částka 7/2007 – Metodické doporučení k nakládání s odpady ze zdravotnictví – z nemocnic a z ostatních zdravotnických zařízení nebo jim podobných zařízení

9.4 Evropská legislativa

Směrnice Rady č. 89/391/EHS ze dne 12. června 1989 o zavádění opatření pro zlepšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci, ve znění pozdějších předpisů a navazující dceřiné směrnice

Usnesení Evropského parlamentu č. 2016/C 093/24 ze dne 12. září 2013 o evropské strategii pro bezpečnost a ochranu zdraví při práci (2013/2685(RSP))

Nařízení č. 1338/2008 Evropského parlamentu a Rady z 16. prosince 2008 o statistice Společenství v oblasti veřejného zdraví a ochrany zdraví a bezpečnosti při práci

Směrnice Rady č. 89/656/EHS ze dne 30. listopadu 1989 o minimálních požadavcích na bezpečnost a ochranu zdraví pro používání osobních ochranných prostředků zaměstnanci při práci (třetí samostatná směrnice ve smyslu čl. 16 odst. 1 směrnice 89/391/EHS). Pozn. zrušena, viz níže

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/425 ze dne 9. března 2016 o osobních ochranných prostředcích a o zrušení směrnice Rady 89/686/EHS

Směrnice Komise (EU) 2019/1832 ze dne 24. října 2019, kterou se mění přílohy I, II a III směrnice Rady 89/656/EHS, pokud jde o úpravy čistě technického rázu

10 LITERATURA

TOMSOVÁ, Pavlína. *Dodržování bariérových ošetrovacích technik v souvislosti s infekcí v místě chirurgického výkonu*. Pardubice, 2020. 85 s. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, fakulta zdravotnických studií. Dostupné také z: https://dk.upce.cz/bitstream/handle/10195/76109/TomsovaP_DodrzovaniBarierovych_JW_2020.pdf?sequence=4&isAllowed=y

ROJÍKOVÁ, H. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci sester na oddělení akutní péče*. České Budějovice, 2018. 117 s. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta

KULAJEC, L. *Problematika používání OOPP v ošetrovatelské praxi*. České Budějovice, 2019. 120 s. Diplomová práce. Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta

PANAGOPULU, Maria; VOJTA, Zdeněk. *Osobní ochranné pomůcky: 1. díl*. Praha: Merkur, 1991. ISBN 80-7032-337-X

NEVIKLUFOVÁ, Milena. *Osobní ochranné pracovní pomůcky. 2. díl*. Praha: Merkur, 1991. ISBN 80-7032-349-3

TOMŠEJ, Jakub. *Zdraví a nemoc zaměstnance*. Praha: Grada Publishing, 2020. Právo pro praxi. S. 196. ISBN 978-80-271-1015-5

NEUGEBAUER, Tomáš. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci v kostce neboli O čem je současná BOZP. 2.*, aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2016. S. 377. ISBN 978-80-7552-106-4

SLABOTINSKÝ, Jiří; LUNEROVÁ, Kamila. *Fyziologická zátěž člověka při práci v osobních ochranných prostředcích v kontaminovaném prostředí*. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2017. SPBI Spektrum. Červená řada, 95. 158 s. ISBN 978-80-7385-192-7

HYLÁK, Čestmír; PIVOVARNÍK, Ján. *Individuální a kolektivní ochrana obyvatelstva ČR*. Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2016. 194 s. ISBN 978-80-87544-18-1

ŠENK, Zdeněk. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci ve státní správě a samosprávě: právní předpisy BOZP s odborným komentářem*,

vzorové dokumenty a formuláře, judikáty k problémovým oblastem BOZP, poznámky a doporučení autora. Olomouc: ANAG, [2015]. Práce, mzdy, pojištění. S. 214. ISBN 978-80-7263-953-3

ŠENK, Zdeněk. *Bezpečnost a ochrana zdraví při práci: prakticky a přehledně podle normy OHSAS. 2.*, aktualizované vyd. Olomouc: ANAG, 2012. Práce, mzdy, pojištění. ISBN 978-80-7263-737-9

FLORUS, Stanislav. *Prostředky ochrany dýchacích orgánů určené k úniku z kontaminovaných prostorů. 1. část.* Vyškov [i.e. Brno]: Univerzita obrany, 2009. 134 s. ISBN 978-80-7231-673-1

SÝKORA, Vlastimil. *Prostředky pro ochranu dýchacích cest.* Praha: Ministerstvo vnitra, Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2008. 71 s. ISBN 978-80-86640-95-2

FLORUS, Stanislav; OTŘÍŠAL, Pavel. *Konstrukce obličejových masek.* V Tribunu EU vyd. 2. Brno: Tribun EU, 2015. Knihovnicka.cz. 162 s. ISBN 978-80-263-0881-2

KOZÁK, František; SILVEY, Martina; VÁVRŮ, Milan. *Katalog materiálu k ochraně proti chemickému, biologickému, radiologickému a jadernému ohrožení: Catalogue CBRN defence equipment.* Praha: Ministerstvo vnitra – Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. 66 s. ISBN 80-86640-20-5

Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v. v. i. EBOZP. *Encyklopedie BOZP* [cit. 27. 08. 2020] Dostupné z: http://ebozp.vubp.cz/wiki/index.php/Port%C3%A1l:Management_a_%C5%99%C3%ADzen%C3%AD_BOZP

Přispěvatelé Encyklopedie BOZP, *OOPP pro ochranu dýchacích orgánů* [online], © 2019, Datum poslední revize 3. 06. 2019, 12:00 UTC, [cit. 27. 08. 2020] Dostupné z: https://ebozp.vubp.cz/wiki/index.php?title=OOPP_pro_ochranu_d%C3%BDchac%C3%ADch_org%C3%A1n%C5%AF

GÖPFERTOVÁ, D.; JANOVSÁ, D. *Mikrobiologie, imunologie, epidemiologie a hygiena.* III. vyd. Praha, 2002, 142 s. ISBN 80-7254-223-0

GÖPFERTOVÁ, D. a kol. *Epidemiologie.* I. vyd. Praha, 1999, 224 s. ISBN 80-7254-037-8

GREENE, J.: *Pandemie ptačí chřipky*. I. vyd. Praha, 2006, 190 s. ISBN 80-7252-133-0

HLAVÁČKOVÁ, D. a kol. *Krizová připravenost zdravotnictví*, I. vyd. Brno, 2007, 198 s. ISBN-978-80-7013-452-8

NAVRÁTIL, L. *Ochrana obyvatelstva*, I. vyd. JU Zdravotně sociální fakulta České Budějovice, 2006, 63 s. ISBN 80-7040-880-4

PRYMULA R.; ŠPLIŇO M. *SARS*, I. vyd. Praha, 2005, 144 s. ISBN 80-247-1550-3

ŠEBEK T. *Chřipka a pandemie*, I. vyd. Praha, 2006, 176 s. ISBN 80-204-1358-8

HELLER, Vojtěch. *Pandemie od starověku po současnost: koronavirus přímo nezabíjí*. Praha: Petrklíč, 2020. 133 s. ISBN 978-80-7229-810-5

DRNKOVÁ, Barbora. *Mikrobiologie, imunologie, epidemiologie a hygiena: pro zdravotnické obory*. Praha: Grada Publishing, 2019. Sestra. 134 s. ISBN 978-80-271-0693-6

SMETANA, Jan. *Vysoce nebezpečné nákazy*. Praha: Mladá fronta, 2018. Edice postgraduální medicíny. 206 s. ISBN 978-80-204-4655-8

TUČEK, Milan. *Hygiena a epidemiologie*. 2., doplněné vydání. Praha: Univerzita Karlova, Nakladatelství Karolinum, 2018. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. 358 s. ISBN 978-80-246-3933-8

ŠULCOVÁ, Margaréta. *Mikrobiologie, epidemiologie, hygiena: učební texty pro zdravotnické obory*. 3. přepracované vydání. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Fakulta zdravotnických studií, 2018. 149 s. ISBN 978-80-7561-116-1

KOLLÁROVÁ, Helena; MATOUŠKOVÁ, Ivanka; HORÁKOVÁ, Dagmar; VLČKOVÁ, Jana; AZEEM, Kateřina; HOLÝ, Ondřej. *Vybrané kapitoly z epidemiologie*. 2. upravené a rozšířené vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017. Skripta. 199 s. ISBN 978-80-244-5230-2

MATOUŠKOVÁ, Ivanka; HORÁKOVÁ, Dagmar; VLČKOVÁ, Jana; HOLÝ, Ondřej. *Vybrané kapitoly z epidemiologie*, 2. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2016. Skripta. 133 s. ISBN 978-80-244-4988-3

MAREK, Lukáš. *Prostorové a vícerozměrné statistické analýzy epidemiologických dat*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci

pro katedru geoinformatiky, 2015. Terra notitia. 168 s. ISBN 978-80-244-4820-6

GÖPFERTO VÁ, Dana; PAZDIORA, Petr. *100 infekcí (epidemiologie pro praxi)*. Praha: Stanislav Juhaňák – Triton, 2015. 284 s. ISBN 978-80-7387-846-7

KOLLÁROVÁ, Helena; HORÁKOVÁ, Dagmar; AZEEM, Kateřina. *Základy epidemiologické metodologie*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. Skripta. 60 s. ISBN 978-80-244-4101-6

GÖPFERTO VÁ, Dana; PAZDIORA, Petr; DÁŇOVÁ, Jana. *Epidemiologie: (obecná a speciální epidemiologie infekčních nemocí)*. Praha: Karolinum, 2006. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. 299 s. ISBN 80-246-1232-1

ŠEJDA, Jan; ŠMERHOVSKÝ, Zdeněk; GÖPFERTO VÁ, Dana. *Výkladový slovník epidemiologické terminologie*. Praha: Grada, 2005. 120 s. ISBN 80-247-1068-4

BENCKO, Vladimír. *Hygiene & epidemiology: selected chapters*. Prague: Karolinum, 2004. Charles University in Prague. Teaching texts. 270 s. ISBN 80-246-0793-X

ŠUPŠÁKOVÁ, Petra. *Řízení rizik při poskytování zdravotních služeb: manuál pro praxi*. Praha: Grada Publishing, 2017. 270 s. ISBN 978-80-271-0062-0

ŠUSTEK, P.; HOLČAPEK, T. a kol.: *Zdravotnické právo*. Praha: Wolters Kluwer. 2016. 850 s. ISBN 978-80-7552-321-1

SVEJKOVSKÝ, J.; VOJTEK, P.; TESKA ARNOŠTOVÁ, L. *Zdravotnictví a právo*. Praha: C. H. Beck, 2016. 453 s. ISBN 978-80-7400-619-7

TĚŠINOVSKÁ, J.; ŽDÁREK, R.; POLICAR, R.: *Medicínské právo*. Praha: C. H. Beck, 2011. 460 s. ISBN 978-80-7179-318-2

MACH, Jan. *Univerzita medicínského práva*. Praha: Grada, 2013. 232 s. ISBN 978-80-247-5113-9

SOVOVÁ, Olga. *Zdravotnická praxe a právo: praktická příručka*. Praha: Leges, 2011. Praktik. 299 s. ISBN 978-80-87212-72-1

MACH, Jan. *Lékař a právo: praktická příručka pro lékaře a zdravotníky*. Praha: Grada, 2010. 320 s. ISBN 978-80-247-3683-9

BARTÁK, Miroslav. *Ekonomika zdraví: sociální, ekonomické a právní aspekty péče o zdraví*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 2010. 233 s. ISBN 978-80-7357-503-8

GÖPFERTO VÁ, Dana; PAZDIORA, Petr; DÁŇOVÁ, Jana. *Epidemiologie infekčních nemocí: učebnice pro lékařské fakulty (bakalářské a magisterské studium)*. Praha: Karolinum, 2002. 230 s. ISBN 80-246-0452-3

Epidemiologie, mikrobiologie, imunologie: časopis Společnosti pro epidemiologii a mikrobiologii České lékařské společnosti J. E. Purkyně. Praha: Nakladatelské a tiskové středisko ČLS JEP, 1994. ISSN 1210-7913

Klinická mikrobiologie a infekční lékařství: interdisciplinární časopis Společnosti pro lékařskou mikrobiologii České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně ve spolupráci se Společností infekčního lékařství České lékařské společnosti Jana Evangelisty Purkyně. Praha: Svoboda, 1995. ISSN 1211-264X

FASSMANN, Martin. *Český zaměstnanec v době pokoronavirové*. Praha: Sondy, 2020. Pohledy: studie – analýzy – prognózy, 1/2020. s. 62. ISBN 978-80-86846-72-9

KEISLER, Ivo; LOBOTKA, Andrej; KOTULKOVÁ, Lenka. *Covid-19: přijatá opatření a náhrada újmy*. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Právní monografie. S. 301. ISBN 978-80-7598-818-8

HELLER, Vojtěch. *Pandemie od starověku po současnost: koronavirus přímo nezabíjí*. Praha: Petrklíč, 2020. S. 133. ISBN 978-80-7229-810-5

PRYMULA, Roman; ŠPLIŇO, Miroslav. *SARS: syndrom akutního respiračního selhání*. Praha: Grada, 2006. 141 s. ISBN 80-247-1550-3

Pandemický plán České republiky. [cit. 26. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/pandemicky-plan-ceske-republiky/>

Pandemický plán rezortu zdravotnictví. [cit. 26. 8. 2020] Dostupné z: <https://www.mzcr.cz/pandemicky-plan-rezortu-zdravotnictvi/>

KYSELOVÁ, L.: *Doba covidová, aneb evoluce BOZP u zaměstnavatele*. Bezpečnost a hygiena práce, 2020, 7, s. 24 a násl. ISSN 0006-0453

MACH, J.; BURIÁNEK, A.; ZÁLESKÁ, D.; MÁCA, M.; VRÁBLOVÁ, B. *Zákon o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování. Zákon o specifických zdravotních službách. Praktický komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2018, s. 657 a násl. ISBN 978-80-7598-103-5

ŠUBRT, B.; TUČEK, M. *Pracovnělékařské služby. Povinnosti zaměstnavatelů a lékařů*. 3. zásadně doplněné vydání. Olomouc: ANAG. 2017, s. 258 a násl. ISBN 978-80-7554-106-2

MIKYSKA, M.; MORAVEC, Z.; VANČUROVÁ, B. *Vybavování zaměstnanců osobními ochrannými pracovními prostředky pohledem jejich ochrany před infekčními onemocněními*. *Bezpečnost a hygiena práce*, 2020, 4, s. 2 a násl. ISSN 0006-0453

MIKYSKA, M. *Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání v roce 2021*. *Bezpečnost a hygiena práce*, 2021, 1, s. 2 a násl. ISSN 0006-0453

DANDOVÁ, E. *Náhrada škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: Prospektrum, 2002. 311 s., ISBN 80-7357-018-1

PELCOVÁ, D. a kol. *Nemoci z povolání a intoxikace*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Nakladatelství Karolinum, 2014. Učební texty Univerzity Karlovy v Praze. 316 s. ISBN 978-80-246-2597-3

DANDOVÁ, E. *Odškodňování pracovních úrazů a nemocí z povolání*. Praha: ASPI, 2004. 127 s. ISBN 80-7357-029-7

JOUZA, L.; DREXLEROVÁ, J. *Průvodce odškodňováním pracovních úrazů a nemocí z povolání: Jouza, Ladislav. Ke zrušení některých ustanovení zákoníku práce ústavním soudem / Jana Drexlerová*. Praha: BMSS-Start, 2008. Průvodce extra, 3/2008. S. 87. ISBN 978-80-86140-48-3

DOLEŽÍLEK, J. *Přehled judikatury ve věcech ochrany osobnosti*. 3. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2016. *Judikatura*, 105. svazek. S. 109 a násl. ISBN 978-80-7552-074-6

DOLEŽÍLEK, J. *Přehled judikatury ve věcech pracovněprávních. Odpovědnost za škodu při pracovních úrazech a nemocech z povolání*. Praha: ASPI, 2003. 150 s. ISBN 80-86395-87-1

JURÁŇ, P. *Onemocnění covid-19 jako nemoc z povolání*. epravo.cz [online]. 2020, 7. 5. 2020, 2020, [cit. 8. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/onemocneni-covid-19-jako-nemoc-z-povolani-111072.html>

HOLUBCOVÁ, J. *Jak postupovat při uznávání nemoci z povolání*. Praha: vydavatelství Economia, HR Management (HRM),

2012, oč. 8, č. 5, s. 56–57. [online]. [cit. 8. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/jak-postupovat-pri-uznavani-nemoci-z-povolani>

HOVORKOVÁ, K. *Koronavirus jako pracovní úraz či nemoc z povolání. Firmám pomůže málo známá pojistka.* Aktuálně.cz [online]. 20. 4. 2020, [cit. 8. 2. 2021]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/finance/co-kdyz-je-koronavirus-nemoc-z-povolani-zamestnavatelum-pomu/r~7c0b07947a5811eab115ac1f6b220ee8/>

BOROVEC, D. *Covid-19 jako pracovní úraz, nebo nemoc z povolání?* [online]. 26. 5. 2020. [cit. 8. 2. 2021]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/pracovni-pravo/o-covid-19-jako-pracovni-uraz-nebo-nemoc-z-povolani>

METODICKÝ NÁVOD Hlavního hygienika ČR k zajištění jednotného postupu při ověřování podmínek vzniku onemocnění pro účely posuzování nemocí z povolání, Věstník MZ částka 9/2011, s. 4 a násl.

NEUGEBAUER, T. *Odškodnění pracovního úrazu nebo nemoci z povolání.* Práce a mzda, 2021, 2, s. 23 a násl. ISSN 0032-6208

HLOUŠKOVÁ, P. *Meritum – Mzdy 2020. Pracovní úrazy a nemoci z povolání.* 17. aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, a. s., podle stavu k 5. 3. 2020. S. 600. ISBN: 978-80-7598-650-4.

HŮRKA, P.; RANDLOVÁ, N.; DOLEŽÍLEK, J.; ROUČKOVÁ, D.; VYSOKAJOVÁ, M.; DOUDOVÁ, S.; KOŠNAR, M.; HORNA, V. *Zákoník práce: komentář.* 6. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2020. Kodex. ISBN 978-80-7598-910-9

BĚLINA, M.; DRÁPAL, L. *Zákoník práce: komentář.* 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-759-0

FENCLOVÁ, Z.; URBAN, P.; PELCLOVÁ, D.; ŽOFKA, J. *Nemoci z povolání 2020.* Praha: Státní zdravotnický ústav. 2020. S. 84. ISSN 1804-5960 [cit. 14. 5. 2021]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/NZP/Hlaseni_NzP_2020.pdf

FENCLOVÁ, Z.; URBAN, P.; PELCLOVÁ, D.; ŽOFKA, J. *Profesionální onemocnění hlášená v České republice v roce 2020.* Bezpečnost a hygiena práce, 2021, 4, s. 5 a násl. ISSN 0006-0453

VOJTA, Z.; RUCKÝ, E. *Osobní ochranné pracovní prostředky.* 2. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. ISBN 80-86634-19-1

ČSN EN 149+A1. *Ochranné prostředky dýchacích orgánů – Filtrační polomasky k ochraně proti částicím: Požadavky, zkoušení a značení.* Praha: Český normalizační institut, 2009

ČSN EN 132. *Ochranné prostředky dýchacích orgánů – Definice názvů a piktogramy.* Praha: Český normalizační institut, 2000

Vybíráme respirátor – 1. část. PEVI, s.r.o. [online]. Lanškroun: PEVI, 2018 [cit. 26. 3. 2018]. Dostupné z: <http://www.pevi.cz/zajimavosti-z-oboru/vybirame-respirator-1-cast.html>

Ochranné roušky. In: *Zdravotnické potřeby Florence* [online]. Praha: Zdravotnické potřeby Florence, 2009 [cit. 26. 3. 2018]. Dostupné z: <http://www.zpflorence.cz/ochranné-pomucky/ustni-rouscky/420-ustenka-na-gumicku.html>

JOUZA, L.: *Nové nařízení vlády k ochranným pracovním prostředkům.* *Bezpečnost a hygiena práce*, 2021, 11, s. 2 a násl. ISSN 0006-0453. [cit. 2. 12. 2021]. Dostupné též z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/nove-narizeni-vlady-k-ochrannym-pracovnim-prostredkum-113900.html>

ŠTEFKO, M.: *Osobní ochranné pomůcky jako novotvar pracovního práva.* *AUC Iuridica*, 2021, 2, s. 91 a násl. ISSN 0323-0619

DANDOVÁ, E.: *Poskytování OOPP v době pandemické pohotovosti.* *Bezpečnost a hygiena práce*, 2021, 5, s. 21 a násl. ISSN 0006-0453

KYSELOVÁ, L.: *Respirátor, nejlepší přítel člověka?* *Bezpečnost a hygiena práce*, 2021, 5, s. 2 a násl. ISSN 0006-0453

11 JUDIKATURA

11.1 Rozsudek NS ze dne 25. 6. 2015

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 6. 2015, sp. zn. 21 Cdo 2930/2014

(...) Stanoví-li povinnost zaměstnance používat takový oděv „vnitřní předpis“ zaměstnavatele (akt řízení, který není vnitřním předpisem zaměstnavatele ve smyslu § 305 odst. 1 ZPr), pokyn nadřízeného vedoucího zaměstnance nebo pracovní smlouva, nejde o povinnost vyplývající z právních předpisů vztahujících se k zaměstnancem vykonávané práci, nýbrž o požadavek zaměstnavatele pro řádný výkon práce zaměstnancem, jehož nesplňování bez zavinění zaměstnavatele může být důvodem k výpovědi z pracovního poměru podle § 52 písm. f) ZPr, nikoli však k výpovědi podle § 52 písm. g) ZPr.

11.2 Rozsudek NSS ze dne 2. 6. 2010

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 2. 6. 2010, č. j. 6 Ads 171/2009-60

Je výhradně věcí žalobce jako zaměstnavatele, aby s ohledem na konkrétní práci prováděnou jeho zaměstnanci zajistil příslušné ochranné pracovní prostředky, seznámil je s jejich použitím a jejich používání vyžadoval a kontroloval.

11.3 Rozsudek NS ze dne 13. 6. 2002

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2002, sp. zn. 21 Cdo 1209/2001

Ze žádného předpisu k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nevyplývá, že by zaměstnanec byl povinen používat ochranné pomůcky během celé pracovní doby bez ohledu na to, kterou konkrétní činnost provádí.

11.4 Rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2006

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 2. 2006, sp. zn. 5 As 17/2005-66

Povinnost fyzické osoby podrobit se stanovenému druhu pravidelného očkování v souladu s vyhláškou č. 439/200 Sb., a odpovědnost zákonného zástupce za splnění této povinnosti u osoby, která nedovršila patnácti

let věku, není v rozporu s Úmluvou o lidských právech a biomedicíně. Úmluva sice stanoví, že výkon práv a ochranných ustanovení v ní uvedených nelze nijak omezit, ale připouští výjimku, pokud je stanovena zákonem a je nezbytná v demokratické společnosti v zájmu, mimo jiné, ochrany veřejného zdraví nebo ochrany práv a svobod jiných.

12 UŽITEČNÉ ODKAZY

Desatero správného poskytování OOPP. *BOZP info* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/desatero-spravneho-poskytovani-oopp>

Doporučení k používání ochranných prostředků a pomůcek (OOPP) a doporučené třídy ochrany pro zdravotnické pracovníky v případě výskytu epidemie/pandemie infekčního onemocnění. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. Vydáno 10. 6. 2020, [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: https://zdravotni.praha.eu/public/ce/7c/2/3139839_1091587_doporuceni_MZCR.pdf

Doporučení k používání respirátorů a roušek (ústenek) a doporučené třídy ochrany pro vybrané profese. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. Vydáno 12. 4. 2020 [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/doporuceni-k-noseni-respiratoru-a-rousek-ustenek-a-doporucene-tridy-ochrany-pro-vybrane-profese/>

Hodnocení rizik: identifikace a vyhodnocení rizik, navrhovaná opatření. *Příručka pro hodnocení rizik v malých a středních podnicích* [online]. ISSA, 2012 [cit. 19. 5. 2021]. ISBN 978-80-86973-71-5. Dostupné z: <https://vubp.cz/soubory/produkty/publikace-ke-stazeni/hodnoceni-rizik.pdf>

Inspektorát bezpečnosti práce – co řeší, jaké má pravomoci, kompetence, a jak podat stížnost nebo podnět ke kontrole?. *BOZP* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.bozpz.cz/aktuality/inspektorat-bezpecnosti-prace-co-resi/>

Jak seznámit a proškolit zaměstnance pro používání osobních ochranných pracovních prostředků (OOPP). *Školení BOZP* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.skolenibozpz.cz/aktuality/jak-skolit-pouzivani-oopp/>

Několik otázek na téma OOPP. *BOZP info* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.bozpinfo.cz/nekolik-otazek-na-tema-oopp>

Osobní ochranné pracovní pomůcky. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://koronavirus.mzcr.cz/wp-content/uploads/2020/10/Osobn%C3%AD-ochrann%C3%AD-pracovn%C3%AD-pomucky.pdf>

Osobní ochranné pracovní prostředky. *Znalostní systém prevence rizik v BOZP* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://zsbozpz>

vubp.cz/prevence-rizik/ochranne-prostredky-zarizeni-a-znaceni/354-piktogramy-pro-oopp

Piktogramy – přehled použitých norem a vlastností. *Cerva* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.cerva.com/piktogramy>

Postup při svlékání – operační plášť. *Servier* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: <https://www.servier.cz/covid-19/postup-pri-svlekani-operacni-plast>

Revidovaný průvodce normami EN pro rukavice. *OOPP* [online]. Ansell [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: https://www.oopp.cz/download/rukavice_normy_en.pdf

Rizika a nebezpečí: Identifikace a hodnocení rizik. *Znalostní systém prevence rizik v BOZP* [online]. [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://zsbozp.vubp.cz/prevence-rizik/rizika-a-nebezpeci/130-identifikace-a-hodnoceni-rizik>

Riziko. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 19. 5. 2021]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/riziko.aspx>

Souhrn směrnice SZO Hygiena rukou ve zdravotnictví. *Ministerstvo zdravotnictví České republiky* [online]. Vydáno 2011 [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: http://www.szu.cz/uploads/LB/Hygiena_rukou/Hygiena_rukou_ve_zdravotnictvi_Prvni_globalni_vyzva.pdf

Vybavování zaměstnanců osobními ochrannými pracovními prostředky pohledem jejich ochrany před infekčními onemocněními a možnosti uznat onemocnění covid-19 za nemoc z povolání (se zaměřením na zaměstnance ve zdravotnictví a v sociálních službách). *BOZP profi* [online]. [cit. 4. 6. 2021]. Dostupné z: https://www.bozpprofi.cz/33/vybavovani-zamestnancu-osobnimi-ochrannymi-pracovnimi-prostredky-pohledem-jejich-ochrany-pred-infekcnimi-onemocnenimi-a-moznosti-uznat-onemocneni-covid-19-za-nemoc-z-povolani-se-uniqueidgOkE4NvrWuOKaQDKuox_ZyxtxR-l3L1_pA7ZLXn6iAo/

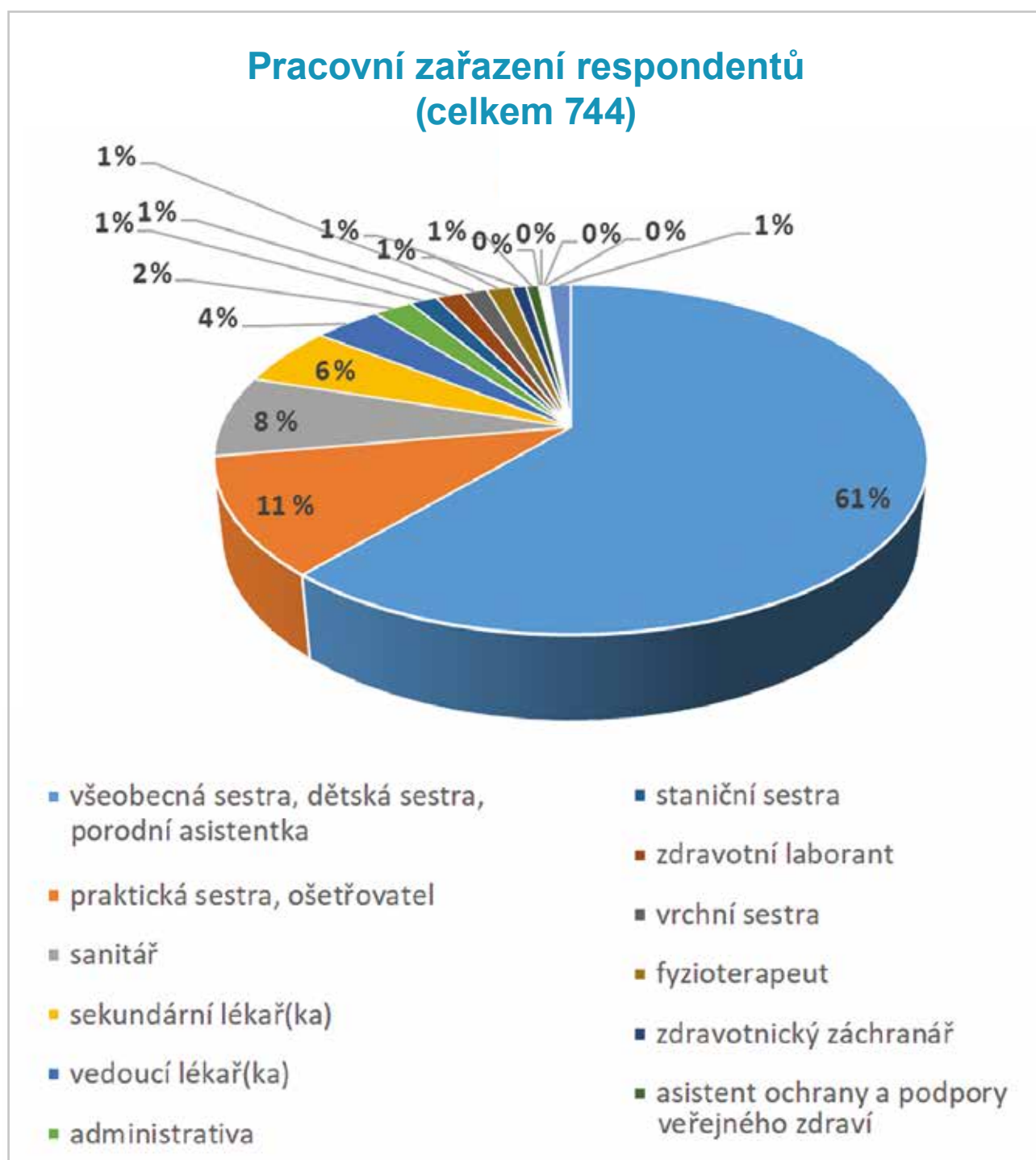
Vědecká studie: Testování chirurgických roušek a respirátorů FFP2 a FFP3 z 5. 11. 2020 [online]. [cit. 24. 10. 2021]. Dostupné z: <https://www.bezpecnostprace.info/koronavirus/studie-testovani-rousek-respiratoru/>

Roušky a respirátory nejen proti koronaviru + preventivní opatření proti nákaze [online]. [cit. 24. 10. 2021]. Dostupné z: <https://www.bezpecnostprace.info/koronavirus/rousky-respiratory-koronavir/>

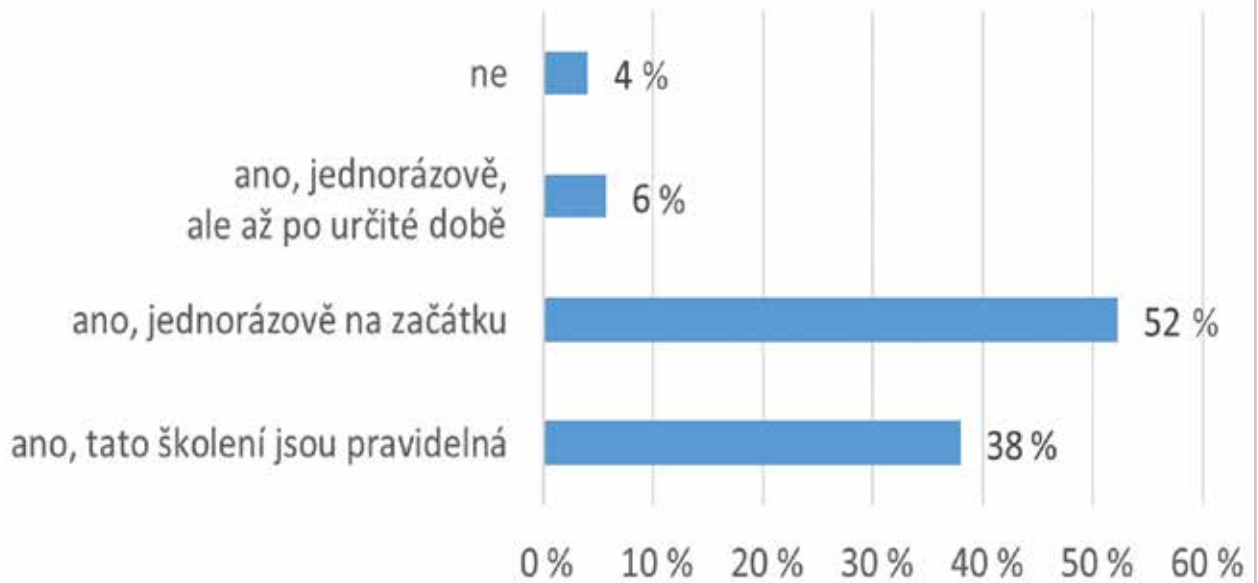
13 PŘÍLOHA – Výsledky výzkumu používání OOPP

Průzkum proběhl od 3. 5. do 23. 5. 2021 ve 27 nemocnicích mezi 745 zaměstnanci.

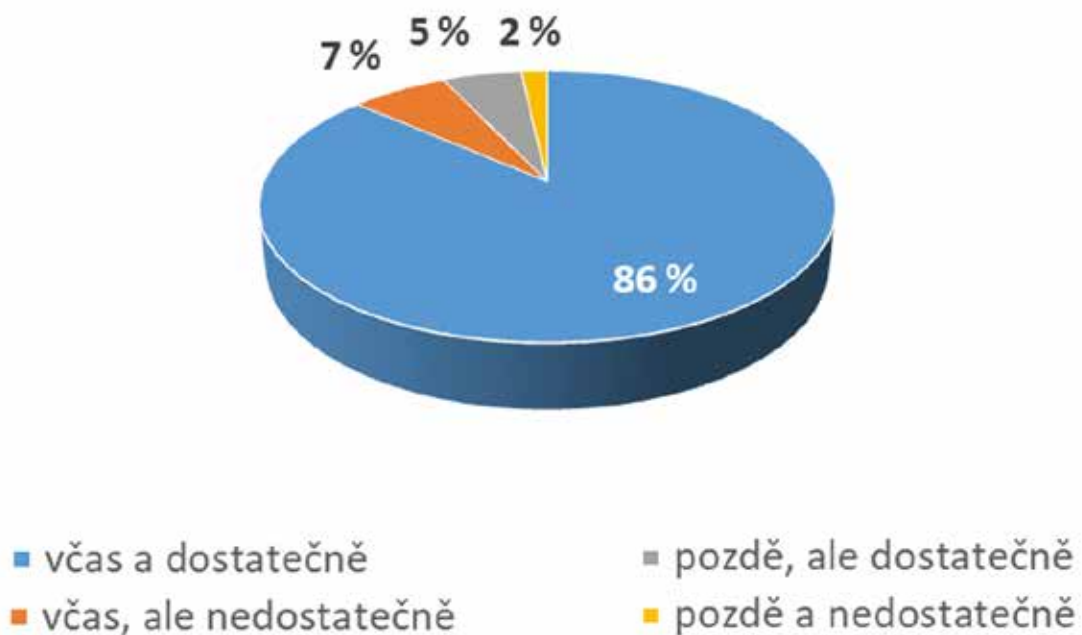
Cílem výzkumu bylo zhodnotit dostupnost, vhodnost a používání OOPP v době koronavirové pandemie, stejně jako zjistit eventuální chyby při používání OOPP a roli pracovníků oddělení hygieny a BOZP v této situaci.

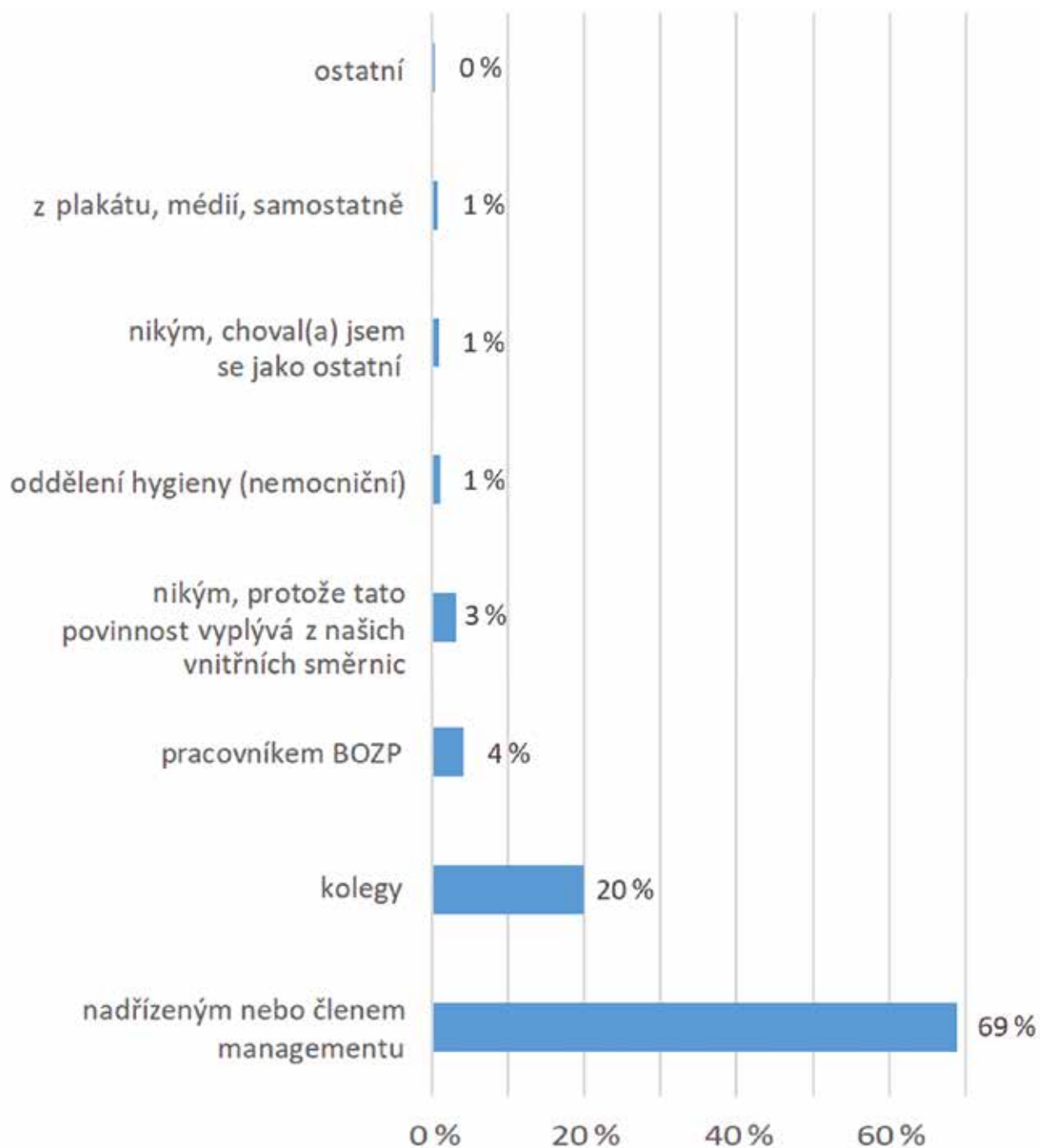
Byli jste proškoleni, jaké OOPP, kdy a jak správně používat? (n = 745)

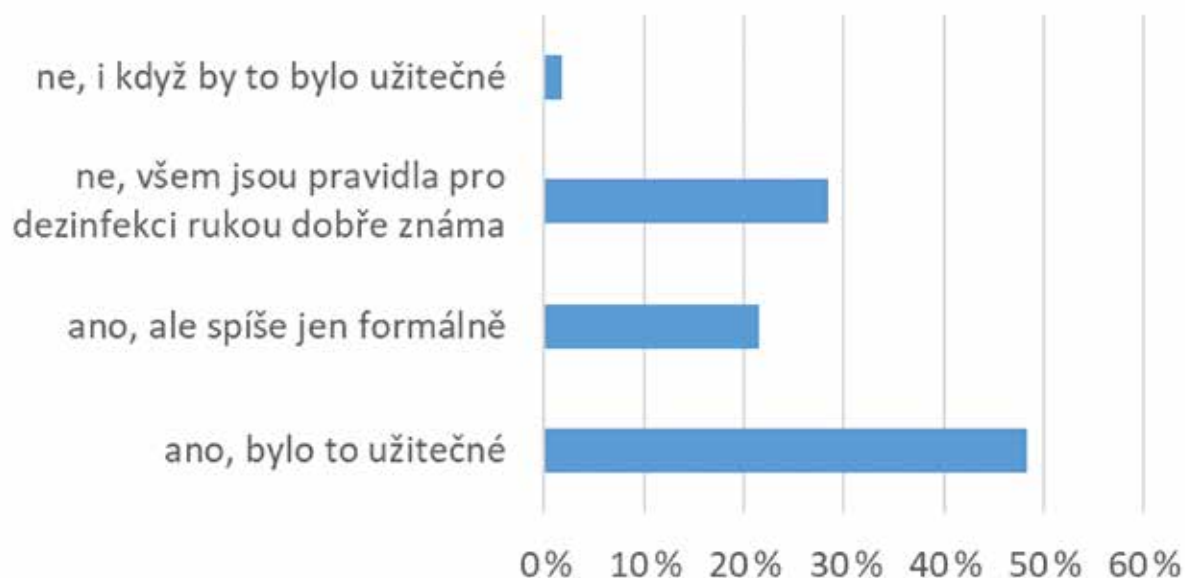
Byli jste informováni o povinnosti používat OOPP? (n = 745)

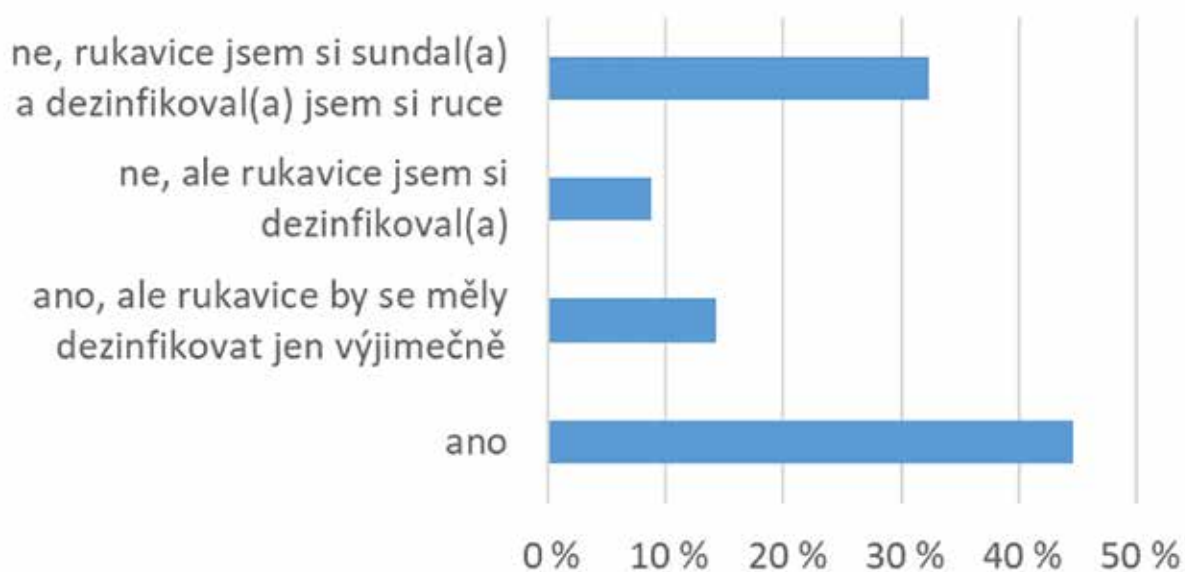
Kým jste byli o povinnosti používat OOPP informováni? (n = 745)

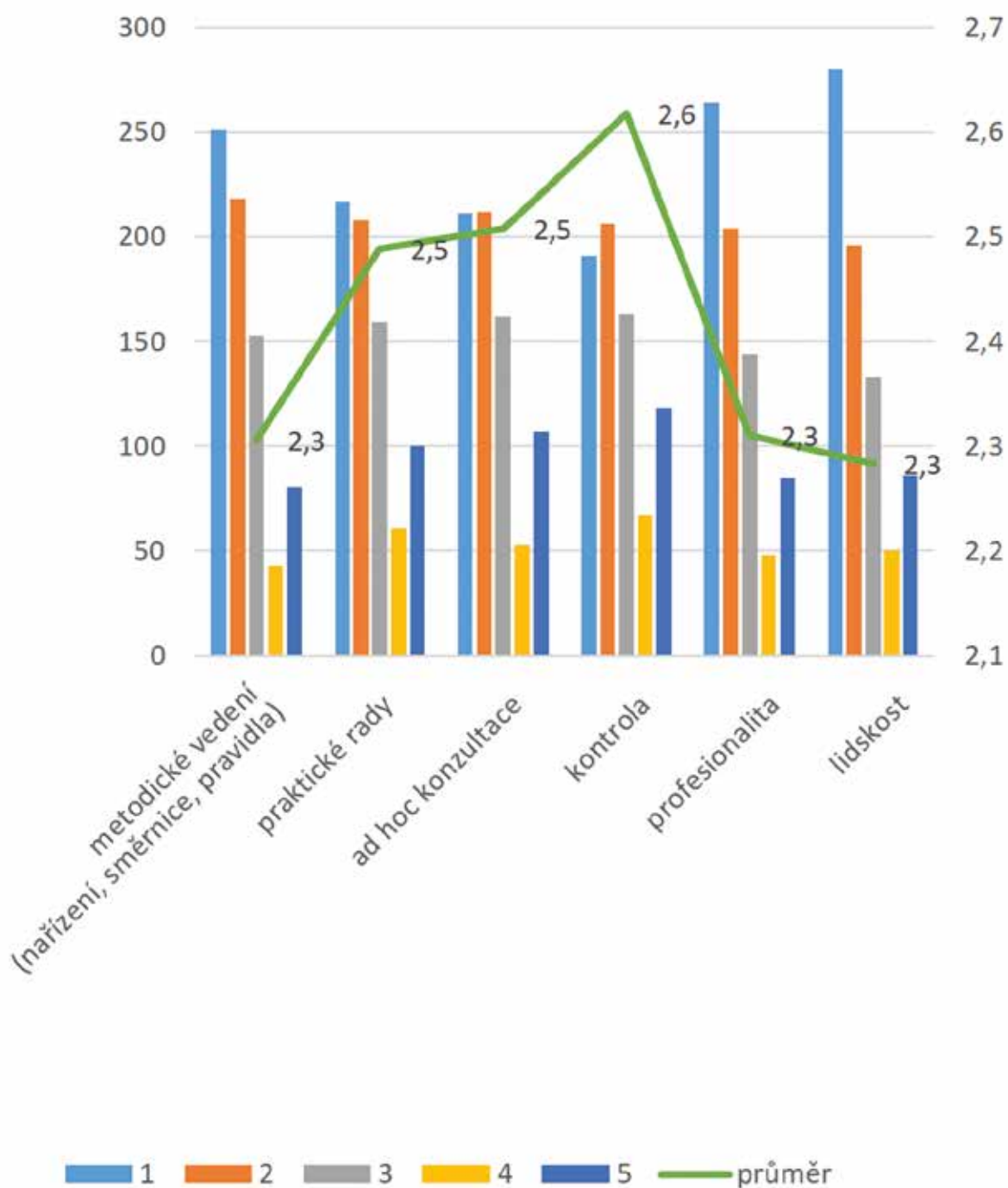
Byli jste (znovu) proškoleni o provádění hygienické dezinfekce rukou? (n = 745)

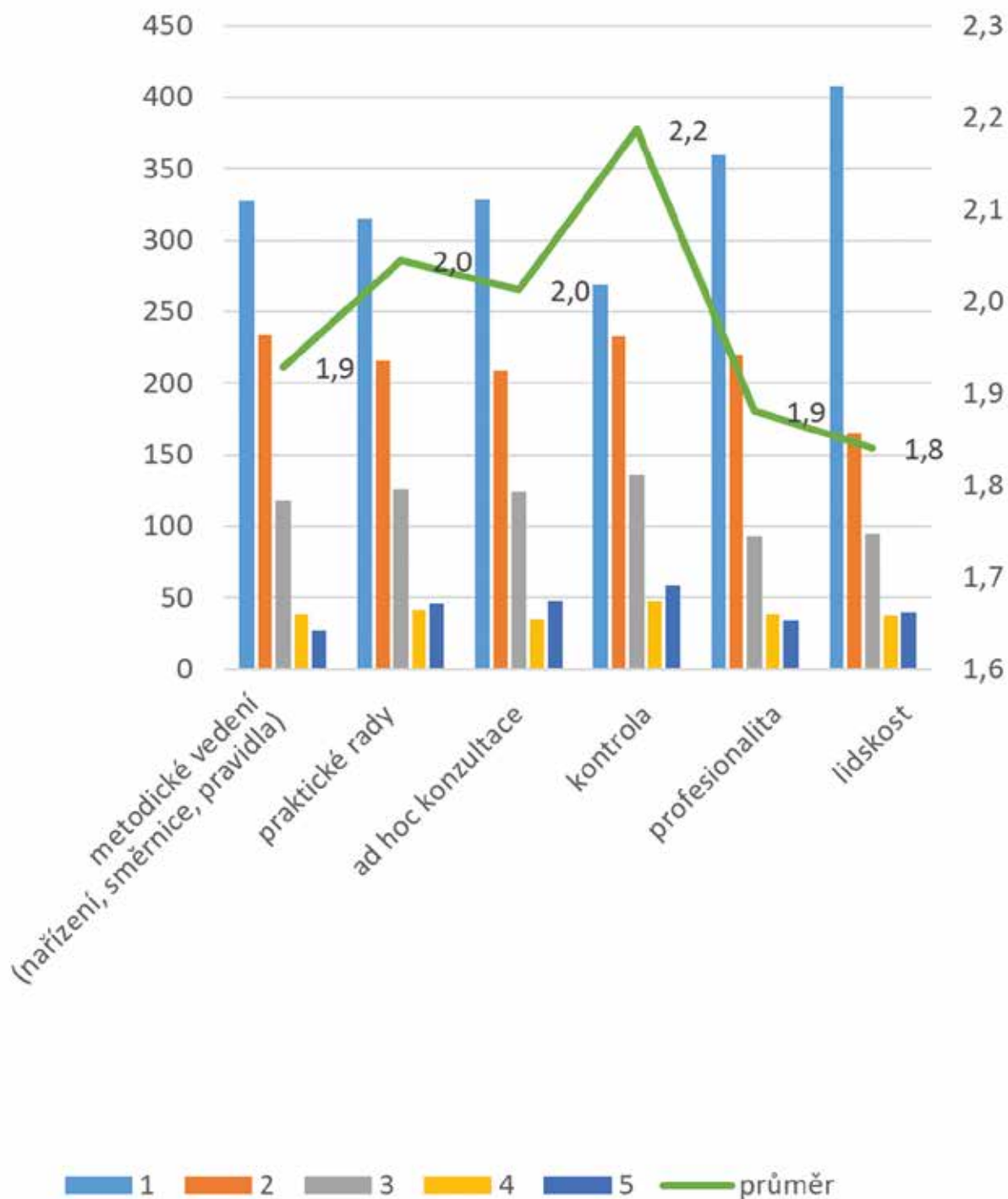
Byli jste instruováni, že si máte dezinfikovat rukavice? (n = 735)

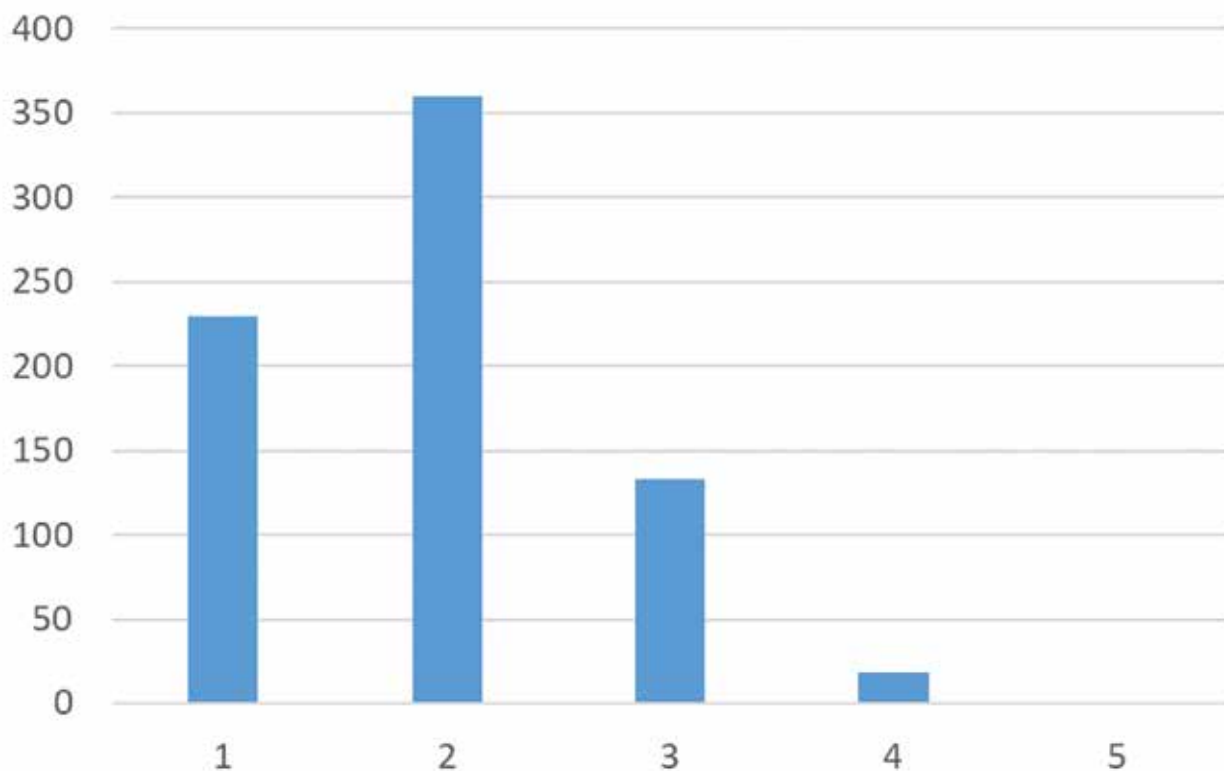
Jak hodnotíte roli pracovníků bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (BOZP) ve zvládnutí covidové situace? Dejte známku jako ve škole. (n = 745)

**Jak hodnotíte roli pracovníků oddělení hygieny
(popř. prevence infekcí apod.)
ve zvládnání covidové situace?
(n = 745)**

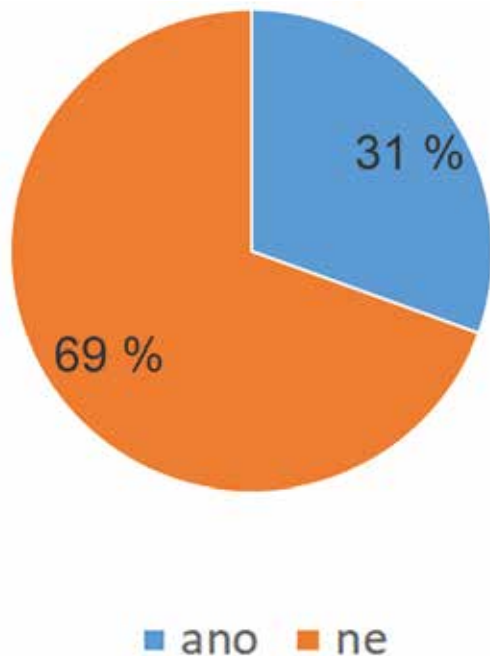
Jak celkově hodnotíte zvládnutí covidové situace z hlediska OOPP? (n = 741)

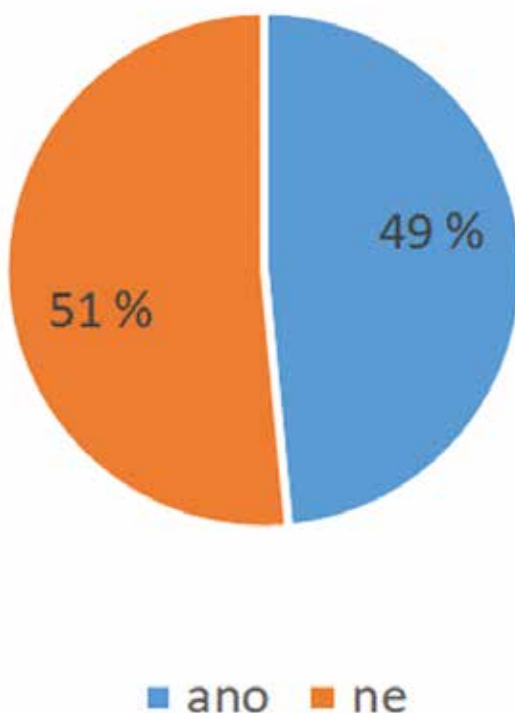
Průměrná známka 1,9 svědčí o tom, že situace se zvládla poměrně dobře. Bylo by zajímavé to srovnat s počty nakažených zdravotníků, i když samozřejmě se zdravotníci mohli nakazit i mimo nemocnici.

Dále jsou hodnoceny odpovědi jen těch osob, jejichž náplní práce byla přímá péče o pacienty s covidem:

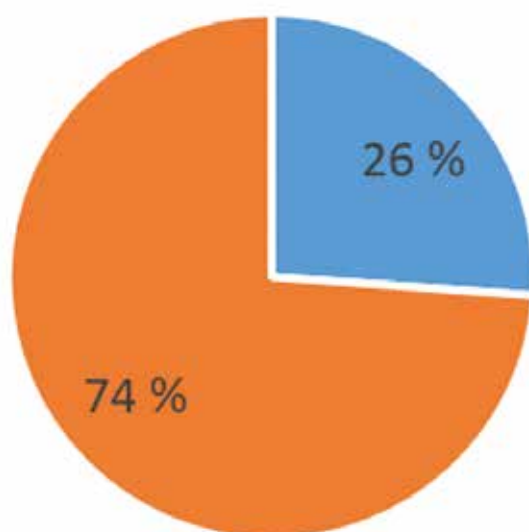
**Měli jste možnost ovlivnit výběr některého OOPP?
(n = 635)**

**Měli jste možnost vybrat si z různých druhů jednotlivých OOPP?
(n = 635)**

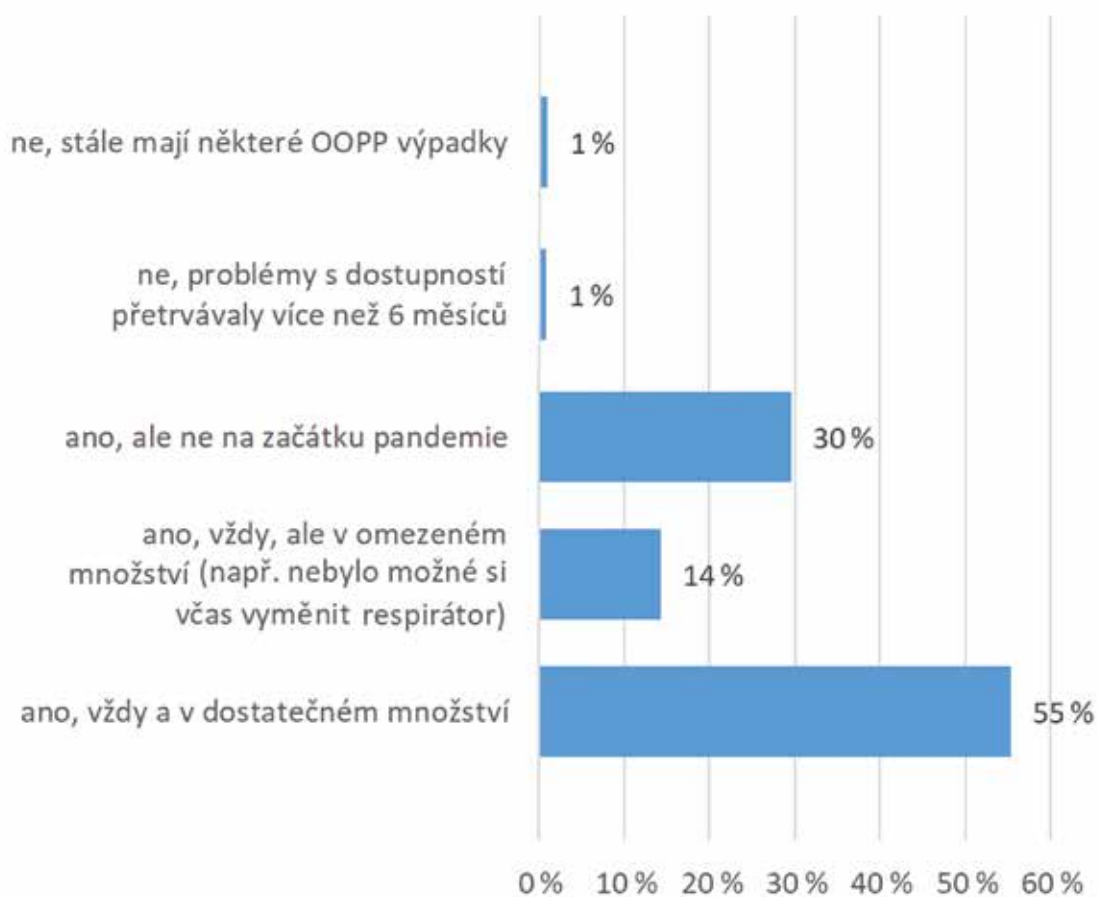

Měli jste možnost vybrat si správnou velikost respirátoru? (n = 635)

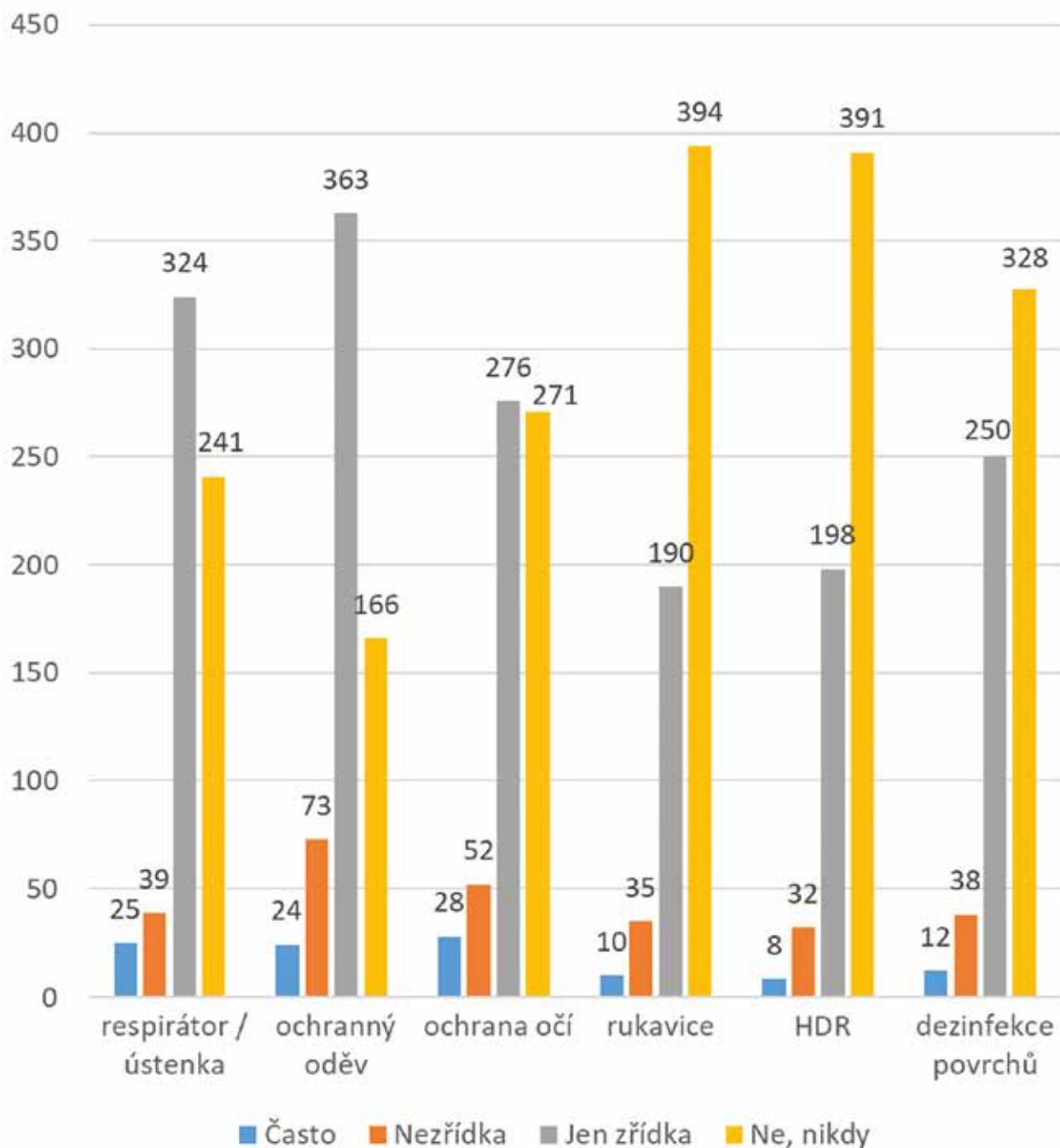

■ ano ■ ne

Byly potřebné OOPP k dispozici? (n = 623)

Zaznamenali jste chyby při oblékání, používání nebo svlékání OOPP a při používání dezinfekce? (n = 634)

**Oznámkujte, jak hodnotíte používané OOPP
z těchto hledisek
(n = 635)**

